

ధర్మము

విచారణ

త్యాగ మహిమ

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కౌశిక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షవృక్ష

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాదే

గురు గౌరీమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠ్యహ్లాంధ్ర స్వామి

యోగి పరమహంస

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు త్రిలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు ఆరదీంద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమారాధ్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్పుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020050016171

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or](#)
[Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిపూలు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

విషయసూచిక

—...—

౧. యాసునికథ.	౧
౨. సోణునికథ.	౬
౩. సీహాయను సేనానాయకుని కథ.	౧౪
౪. జీవకకుమార బచ్చునికథ	౨౦
౫. విశాఖకథ	౩౧
౬. కాళీరాజుకథ	౩౭
౭. దబ్బకథ	౪౩
౮. ఏనుగు, తిత్తిరి, కోతి కథ	౪౮
౯. అనురుద్ధునికథ	౫౦
౧౦. దేవదత్తునికథ	౫౫
౧౧. సముద్రముకథ	౬౮
౧౨. మహాప్రజాపతి శాతమి కథ	౭౧
౧౩. అనాథపిండికుని కథ	౭౬

—————

త్యాగమహిమ

— యో సు ని క థ. 1 —

— (౧) —

గౌతమబుద్ధుడు కాశీపట్టణమునందు తన ధర్మమును బోధించెడి కాలములో అసగరిపు ముఖ్యశ్రేష్ఠికి యాసుడును ఒక కుమారుడు గలడు. అతనికి వేసవికి ఒక రాజమంజులమును, వానకాలమునకు ఒక రాజమందిరమును, చలికాలమునకు యింకొక రాజమందిరమును ఉండెను. ఒక్కొక్కదానిలో నాలుగు నెలలు గడుపుచుండెను. అటకత్తెలును, పాటకత్తెలును, సేనకులును, బానిసలును, అతని కనుపైగల మెలగుచుండిరి. అతను యౌవనవంతుడును, బలవంతుడును, అయి పంచేంద్రియముల మూలమున పెక్కు సుఖముల ఒడయుచుండెను. సౌందర్యవతియగు భార్యతో సునారము చేయుచుండెను. ధనధాన్యసంపదలకు కొదువలేకుండెను. ప్రేమపాతులైన తలిదండ్రులు కనురెప్పలనలె వానిని కాచుచుండిరి.

వానకాలమున ఒకనాడు వాడు పెందలకడ నిడుకలేచెను. పరివారమంతయు యొకను నిద్రించుచుండెను. మేడిమిద తంబురతో నొకతె, చంకపై వీణతో నింకొకతె, మద్దిలపై చేతితో నొకతె, కొప్పువీడి చిక్కునడిన వెంట్రుకలతో నింకొకతె, నోటినుండికారెడు చొంగతో మరియొ

కతె పలువురు పలువిధములపడియుండిరి. అందఱును నిదురలో గొలుగుచుండిరి. ఆచోటతయు స్మశానమునలె ఆతనికి కను బడెను. సంసారసుఖములలోని దోషముల నతను కనిపెట్టెను. మనసులో విసుగుపుట్టెను. అయ్యో యెంతఆపద! యెంత దుఃఖము! అని చింతించుచుండెను.

బాగారుపోతబోసిన చెప్పలు దొడుగుకొని మేడవాకిలి నడ్లకు వచ్చెను. మానవులుగానట్టి న్యక్తులు ఆవాకిలి శైర చిరి. కొంతదూరము నడచి నగరము బైటగుమ్మము నడ్లకు చేరెను. ఆవాకిలియు అట్లే తెరువబడియుండ దానిగుండ బయలునెడలి యాయువకుడు వేళ్లతోటయనుచోటికి వచ్చెను. అప్పుడు బుద్ధభగవానుడు బైటగాలిలో ఇటునటు పచారి చేయుచుండెను. ఈ యాసునిచూచి ఒకచోటపీటపై ఆయన కూరుచుండిరి. అయ్యో! యెంతదుఃఖము! యెంతఆపదయనుచు యాసుడు పలువరించుచుండ భగవానుడాతనితో నిట్లనియెను. “ఇచ్చట దుఃఖములేదు. ఇచ్చట ఆపదలేదు. యాసా. ఇటు రమ్మ, కూర్చుండుము. నేను నీకుధర్మమును బోధించెదను.”

ఆమాటలు వినగానే యాసుని చింతదీరెను. సంతోషము కలిగెను. చెప్పలు విడిచి, బుద్ధుని సమీపించి, భక్తితో నమస్కరించికూర్చుండెను. ఆతనికి దానముచేయుట నలన కలుగు ఫలమును, ధర్మవిధులును, స్వర్గమును, కోరి కలలోని చెడుగును, పాపమును, కోరికలు విడుచుటవలన దొరకెడు సౌఖ్యమును, అనగా నిష్కామకర్మవల్ల మేలును, బుద్ధుడు బోధించెను. కాని మనసులోని అడ్డంకులుతీరి మెత్త

బడి ఉత్సాహముకిలిగి, ఉత్తమబోధకు అనుకూలముగా నుడువేళ బుద్ధుడు తనముఖ్యభర్తృములను బోధించెను. స్వల్పముగ కలులేని జెల్లబట్టకు తేలికగారుగువట్టిన్నట్లు యాసుని జ్ఞాననేత్రము తెరువబడిభర్తృహాస్యమును జూచెను. పుట్టదెల్లను గిట్టక తప్పదని ఆతనికి స్పష్టమయ్యెను.

ఇట్లినద్ద యాసునితల్లి యాసుని గాంచక మేడలలో వెదికించి పెనిమిటితో యీసంగతి చెప్పెను. ఆతడును నలు దెసలకు గుడ్డుపురాతులబంపెను. తాను స్వయముగా వేళ్ళి తొటవైపుకు బయలుదేరి కుమారుని బంగరు చెప్పుల జూడలను ఆనవాలుబట్టి ఆత్రోవనే చని చని బుద్ధుని గాంచెను. “ప్రభో! యాసుని జూచితిరా?” అని అడిగెను. “శ్రేష్ఠీ! ఇచ్చటనే నీవు యాసుని చూడగలవు. కూర్చుండుము.” అని బుద్ధుడు జనాబుచెప్ప ఆగృహస్తుడు సంతసముతో ఉప్పొగి బుద్ధునికి వందనముచేసి చెంత కూర్చుండెను. ఆతనికి బుద్ధుడు యథాప్రకారము బోధించెను. బుద్ధుడు అనేక ఉపమానములతో దుర్వయము, దుష్టస్వభావము, చాపల్యము, అన్నవస్త్రముల విషయములలో ఎన్నటికిని తృప్తిపొందకుండుట, జనులమధ్యనే కాలముగడుపుట, సోమరితనము అను యీ ఐదుగుణములను ఖండించెను. పొదుపు, సుశీలము, మితము, తృప్తి, పాపమును తొలగించుట, ఔదార్యము, భక్తి, శ్రద్ధ ఈ సుగుణములను స్తుతించెను. శ్రద్ధయు, భక్తియు, నిష్ఠయు, ఎకతెగని పరిశ్రమయు, ఇతరులయెడ పూజ్యభావమునుమెచ్చుకొనెను. దానముచేయుటనుగూర్చియు, పుణ్యమునుగూర్చియు

స్వర్గమునుగూర్చియు కామము, క్రోధము, కర్మము అనుమూడు ఉపాధులయొక్క నీచత్వమును, నిష్ప్రయోజనమును, వానిచే కలుగు అపదలనుగూర్చియు, ఈ మూటిని త్యజించుటవలన గలిగెడి లాభములనుగూర్చియు, ఉపస్యసించెను. ఇది విని మనస్సు సున్నితమై మెత్తబడి అపోహలుతీరి పైమెట్టనకుచేరి ఉత్సాహమును పొంది విశ్వాసమును కలుగుటకు అనుకూలమైన సీతిలోనుండగా అప్పుడు ఆయన ఉదాగతుల ప్రత్యేక సిద్ధాంతములనుగూర్చి బోధించెను. దుఃఖము, దానిపుట్టుక, దాని నాశము, అష్టాంగమార్గము గూర్చి వివరముగా ఉద్బోధించెను. ఉత్పత్తియైన క్రితినస్తువులోను దానిని నశపరచేయు కారణము అప్పుడే యిమిడియున్నదని వారికి సచ్చుచెప్పెను. అంతవారికి ధర్మముయొక్క పవిత్రమైన నిష్కళింకమైన దృష్టికలిగెను. (ఇట్టి ఉపన్యాసమును జాన్లు ధర్మమనధి అందురు. మనము ధర్మోపన్యాసములు లేదా ధర్మబోధ అనవచ్చును.) అది వినిచుతనే అతడు ధర్మమును చూచి గ్రహించి బోతుపాతులనుకొనెట్టి అనుమానములవీడి యితర ఆధర్మము లేకుండగనే సంపూర్ణజ్ఞానమును సంపాదించెను. అత ముప్పిరిగొన్న ఆనందముతో “మహాప్రభో! బోర్లపడిన గిన్నెను సరిగావెట్టిచెల్లు, దాచినదానిని బయలుపరచినట్లు, దోవతప్పినవానికి దోవచూపినట్లు, చీకటిలోనికి దీపము తెచ్చినట్లు అన్ని సంగతులు నీబోధవల్ల నాకు తెలిసిన” వని బుద్ధుని పొగడెను. “ధగవానడగు బుద్ధునిలోను, బుద్ధుని ధర్మములోను, భిక్షుసంఘములోను, శరణుజొచ్చెద, నన్ను మీ

శిష్యునిగా వైకొమ్ము.” అని వేడుకొనెను. అట్లు తనదీ వినుచుండ కుమారుడు ఆబోధయాతయు జ్ఞాపిచుకొనెను. ప్రపంచమునందలి సంగము వీడెను. ఆసవములు అను ఇచ్చి యరసములనుండి విముక్తుడయ్యెను. అది బుద్ధుడు గ్రహించెను. యాసునిజూచి ఆతనితండ్రి “కుమారా! మీమమ్మ చింతతో కృంగుచున్నది. ఆమెను ఓదార్చిప్రాణమును పోషి రిల్లజేయుము” అని కోరెను. అప్పుడు ఆయాసుడు బుద్ధుని నైపుజూచెను. బుద్ధుడు ఆ గృహస్థుని యిట్లు ప్రశ్నించెను. “శ్రేష్ఠీ! నీకుమారుడు చక్కగా ధర్మమును గ్రహించలేదువా. లోకబంధనములు ఆసవములు వీడలేదాదువా. అట్లు వీడినవాడు తిరిగి గృహస్థు అగు ఇహలోకసౌఖ్యముల మునుపటివలె ఆనుభవించగలవా?” దానికి “అట్లు జరుగనేరదు.” అని ఆశ్రేష్ఠీబదులుచెప్పెను. “ఇది నాకుమారుడిగు యాసునికి ఉపకారమే. ఆనందకరమే” అని ఆతడు ఒప్పుకొని బుద్ధుని యాసుని, మరునాడు భిక్షకు తన ఇంటికి పిలచెను. బుద్ధుడు మానముగానుండి ఆవిందునకు అంగీకరించెను.

అంతట ఆశ్రేష్ఠీ తన ఇంటికిపోయెను. యాసుడు తనకు భిక్షుసంఘపుదీక్షయిచ్చించమని బుద్ధునివేడుకొనెను. బుద్ధుడు దీక్షనొసంగి యిట్లు ప్రోత్సహించెను. “దుఃఖము అంతయు పూర్తిగా నశించుటకొరకు పవిత్రమైన జీవితమును గడుపుము” అప్పటికి బౌద్ధసంఘములో చేరిన ఆరవ అర్హతుడు ఈ యాసుడు.

మరునాడు బుద్ధుడును, యాసుడును అశ్రేష్ఠిగారి ఇంటికి భిక్షకుబోయి వారితో పూజాపబడి వారు అర్పించిన భిక్షును త్రాగినిరి. యాసునిత్లకిని, భార్యకును బుద్ధుడు బోధించెను. వారిద్దరును బుద్ధునికి శిష్యులైరి. కుటుంబ మార్గములోనూడి శిష్యులైన మొదటి ఆడవారు వీరు ఇద్దరే.

ఈ యాసుష్టిల్ల తలగొరిగించుకొని కాషాయనస్త్రములను ధరించెనని ఆతని స్నేహితులు, పట్టణములోని పెద్ద కుటుంబీకులు నలుగురు వినిరి. విని తమ మిత్రుడు యాసుని మార్చిన ధర్మము సామాన్యమైనది కానేరదు. ఉత్కృష్టమైనదియి యుండవచ్చును. అని యెంచి ఆ నలుగురును యాసుని సమీపించిరి. వారిలను యాసుడు బుద్ధునియొద్దకు తీసుకొనిపోయి పరిచయము కలుగజేసెను. బుద్ధుని బోధలను విని, వారి మనసులు విప్పరి బాధనములు తేగిపోయి వారును భిక్షువులయి దీక్షురపొంది అన్వతులయి ఆనందము నొందిరి.

.....

— శోణుని కథ, ౩ —

— (౦) —

అగదేశమునకు రాజధాని చంపాయనుపట్టణము. బుద్ధునికాలమున యీ అగదేశమును మగధరాజ్యములోనే చేర్చుచుండిరి. ఆ చంపాయను పట్టణములోని పెద్దశ్రేష్ఠికి శోణుడిను కుమారుడు కలడు. అతనిని అతిగారాబముతో మేచారముగా పెంచుచుండిరి. అతడు భూమిమీద అడుగిడు

వాడుకాడు. అందుచే అతని అధికారాల్లో వెండికలు మొలచెను. ఒకనాడు మగధరాజునబిలిసారుడు తనరాజ్యములోని మొదటివేలగ్రామాధికతులతో కొలువుదీర్చి యున్నాడు. అప్పుడుసోనునిసంగతివినివానినిపిలువనంపించెను. సోనుడువచ్చి కీలో బయలుదేరినాడు. “ నాయనా ! రాజు నీ అధికారమును దగ్గరనున్నాడు. కాని రాజు వైపునకు కాళ్ళుబాడకుము. రాజయెవడు పద్మాసనము వేసుకొనికూర్చుండుము. అప్పుడు రాజు నీకాళ్ళను జూడవలగును ” అని అని తెలిపడ్రులు వానికి బోధించిరి. సోనుడుత రాజసభకువచ్చి రాజునకు సాష్టాంగమొంద్చి అతని అర్హతావధాన తెలిపడ్రులు చెప్పినవిధమున కూర్చుండెను. అప్పుడుబిలిసారుడు అతనికాళ్ళవైపు మొలచిన వెండికలనుజూచి అశ్చర్యపడెను.

బిలిసారుడు రాజ్యంగ విషయములలో గ్రామాధికతులను పొచ్చరించి బుద్ధుని దగ్గరకు పోషియు, ఆయన శాస్త్రోపదేశములను గురించి మీకు బోధించుననియు నెల విచ్చెను. రాజు నెలపుప్రకారము వీరందరును బుద్ధునితావుకు చేరవచ్చిరి. బుద్ధుని చూడగనే వీరికి శరణభావము కలిగెను. ఆయన వీరలకు దానము, పుణ్యము, స్వర్గములను గూర్చియు, కామముయొక్క నీచత్వమును గూర్చియు, త్యాగముయొక్క అధికతనను గూర్చియు, విపులముగా బోధించెను. వారి హృదయములు కరిగి అనమానములుతీరి సంకటములు తొలగి భక్తి విశ్వాసములు నెలకొనుచుండ బుద్ధుడు వారిలకు లోకములోని దుఃఖమును గూర్చియు, దాని కారణ

మునుగూర్చియు, దాని నాశనమును గూర్చియు ఆర్యఅష్టాంగమార్గములగూర్చియు, వివరించి చెప్పెను. వారు జ్ఞానప్రసాదమునుపొందిరి. బుద్ధుని స్తోత్రము చేసిరి. ఆ ధర్మమును మెచ్చుకొనిరి. తాము బ్రతికీయున్నంతమేర బుద్ధుని శిష్యులముగా యుందుమని వాగ్దత్తముచేసి గృహస్థశిష్యులైరి.

వారితోపాటు విడుచుండిన సోణుడు గృహస్థ శిష్యుడుగా యుండుటకు ఒప్పుకొనలేదు. ఈ భగవానుడు బోధించిన పవిత్రధర్మప్రకారము కుటుంబీకుడుగానుండి అరమరలేని సామ్రాజ్యమైన పవిత్రవంతమైన జీవితమును గడుపు శక్యముగాదు. నాతలను, గడ్డమును గొరిగించి కాషాయనస్త్రములనుగట్టి ప్రపంచమును విడిచి, ఇట్లులేని స్థితిలోనికి చేరకూడదా అని తనలోతాను ఆలోచించుకొనెను. ఇంతలో యెరుబదివేల గ్రామాధికారులును లేచి బుద్ధునికి తమ కృతజ్ఞతను తెలిపి సూతసమును వెలిబుచ్చి భగవానునికి ప్రదక్షిణ చేసి వెడలిపోయిరి. అంత సోణుడు బుద్ధుని సమీపించెను.

బుద్ధునికి నమస్కరించి వారిచునుమతిని బొంది ఒక వైపున కూర్చుండి తనకు గలిగిన కోరికను వారికి తెలుపుకొనెను. “నేను లోకమును వీడెదను. భిక్షువునయ్యెదను. ఇట్లువాకిట్లు నదలెదను. నాపై కరుణించి నాకు దీక్షనిండు” అని వేడుకొనగా బుద్ధుడు వానిని భిక్షువుగా చేసెను. ఈ సోణుడును తీవ్రమైన నిష్ఠతో సాధన చేయుచుండెను. వట్టి కాళ్లతో యిటు నటు తిరుగుచుండెను. అలవాటు లేనందున కాళ్ళు బొబ్బలెక్కి నెత్తురు కారుచుండెను. అతను నడిచెడి

చోటల్ల కసాయివాని కొంపనలె నెత్తురుమయ మయ్యెను. ఈ సోణువొకపరి ధ్యానములోనుండ యీభావము అతనికి తోచెను. “నాహృదయములో కామము నశించలేదు. ఆన నములు, యెండిపోలేదు. ఇంటివద్ద అమితముగా ధనమున్నది. ఆధనమును అనుభవించుచు, దానములుచేయుచు, కాలము గడుపరాదా; క్రిందిమెట్టుకుదిగి యీరెండు లాభములను పొందరాదా” అనుకొని మరల గృహస్థునగుదునని తలచెను. వీనిభావమును తెలిసికొనిన బుద్ధుడు అనైపునకు నెడలెను.

బాటలోపడియున్న నెత్తురు మరకలను చూచి అచ్చట భిక్షువులను “ఈనెత్తురు ఎక్కడిది? ఇచ్చట నివసించు భిక్షుకు జేసరు” అని అడిగెను. సోణుడుహట్టుదలతో సాధనచేయుచు తిరుగుచుండ అరికాల్లి పగిలి నెత్తురు కారెనని వారు చెప్పిరి. అంతట ఆయన సోణునిచేతను చేరెను. సోణుడులేచి వారికి పీఠము అమర్చి నమస్కరించి వారిని గూర్చుండబెట్టి తాను కూర్చుండెను. “సోణా! గృహస్థశ్రమములో ప్రవేశింప తలుపు కలిగెనా మరల నీరు ” అని బుద్ధుడు అడిగెను. “అవును ప్రభో ” యని సోణుడు బహులుచెప్పెను. “సోణా! నీవు గృహస్థుగానుండగా వీణె వాయించుటయందు నేర్పరివి గదా” అని అడుగ, సోణుడు “అవును ” అని పలికెను. “ సోణా ! వీణెతీగలను మిక్కిలిగా బిగించినపుడు పాట పాడ వీలయ్యెనా ? ” అని బుద్ధుడు అడుగ “ కాలేదు ” అని సోణుడు జవాబుచెప్పెను. “ పోనీ, సోణా! ఆతీగలను

చాలవదులుగా వుంచినపుడు పాటసాగెనా ? ” యని మరల బుద్ధుడు ప్రశ్నించెను. “ అప్పుడు అసలే సాగలేద ” ని సోణుడు మనవిచేసుకొనెను. “ అయితే సోణా ! మిక్కిలి బిగించక, మిక్కిలి వదులుచేయక సరిగా అమర్చిన యెడల మీవీణె చెవులకింపుగా పాటపాడునుగదా.” అని బుద్ధుడు సూచించినదానికి “ నిజమే ప్రభో ” యని సోణుడు మారు పల్కెను. “ ఆవిధముననే సోణా అత్యాతురమునలన అభిమానము గలుగును. పట్టుదల లేనియడల సోమరితనము యేర్పడును. ఈరెంటిని వీడి స్థిరబుద్ధికలనాడవై చలించని నిష్ఠతో సామ్యముగా నీమానసిక శక్తులను ఏకతానము చేయుము అట్లు ఆదర్శము పెట్టుకొని ధ్యానము చేయుము.” అని బుద్ధుడు ప్రబోధించగా పూజ్యుడైన సోణుడు సమ్మతించెను. అదియే ఆదర్శముగాగొని యితర భిక్షువులనువీడి ఒంటరిగానుండి స్థిరుడై, దీక్షగలవాడై, నిశ్చలుడై జీవితము యొక్క పారమార్థికమును పొందెను. ఎందుకొరకు ప్రపంచములోని ఐశ్వర్యముగల యువకులు తమ ఇండ్లను, వాకిండ్లను, భార్యాబిడ్డలను, అన్ని విధములయిన లాభములను, సౌఖ్యములను, విడిచి, నిలువ నీడలేని నిత్యసంచారులై తిరిగెదరో ఆ ఉత్తమఫలమును యీకంటియెదుట కనుబడు లోకమునందుండగనే యీ సోణుడు సమీపించి, దాని రహస్యమును గ్రహించి, దానిని ముఖాముఖిని చూచి దాని ఆనందమును అనుభవించి, ఆ ఆనందమున ఓలలాడసాగెను. తనకు తిరిగి పుట్టక లేదనియు, అధ్యాత్మజీవితము దొరకెననియు, తన జీవిత

కర్తవ్యము నెరవేర్చబడినదనియు, యీదేహము విడిచినపిమ్మట మరల దేహము కలుగదనియు, నట్లించ నలవిగాని నిర్వాణపదము తాను చేరితి ననియు, ఆసోణుడు ప్రత్యక్షుని భవముపొందెను.

అట్లు సోణుడు అర్హతుడై తన యనుభవమును బుద్ధ భగవానుని యెదుట విశదీకరించుటకయి వారిని సమీపించి వారితో వినయ విధేయతలతో యిట్లు మనవి చేసెను. “ అర్హతుడయినవానికి యీ ఆరులక్షణములు వికసించును. ౧. త్యాగము, ౨. ఏకాంతవాసమునందలిప్రేమ, ౩. హృదయముచందు కరుణ, ౪. కామముయొక్క నాశము, ౫. తృప్తినాశము, ౬. భ్రమనుండి విముక్తి. ఇట్టి సద్గుణములు ఆయనయందు ఒప్పుచున్నను, ఒకానొక సోదిరుడు వానిని విమర్శింపవచ్చును. కేవలము శ్రద్ధకొరకే యీతడు త్యాగముచేసినాడని అనవచ్చును. కాని యేభిక్షువునియందు ఆసవములెల్లను వేళ్ళతో పెకిలించబడినవో, యెవని జీవితము పూర్తి అయినదో, యెవనికర్తవ్యము బాకీ లేకుండ నెరవేరినదో వాడు తానికను చేయవలసినది ఉన్నదని యొచడు. తాను యిదివరకుచేసిన పనులయొక్క ఫలితమును అనుభవించవలెనని తలచడు. కామము సశింపబడుట చేతనే, కామము అసలులేకపోవుట చేతనే త్యాగము పుట్టుచున్నది. దుర్బుద్ధి సశించుట చేతనే, ఆ దుర్బుద్ధి అసలు లేకపోవుటచేతనే, ఆయనకు త్యాగము కలుగుచున్నది. భ్రమలు సశించుట చేతనే, అసలు భ్రమలు లేకపోవుటచేతనే, ఆతనికి

త్యాగము కలుగుచున్నది. ఏకాంతవాసము కోరినందుకు యీతడు లాభమును ఆతిథ్యమును, క్షీణి ప్రితిఫలముగా కోరుచున్నాడని యెవరయినను చెప్పనచ్చును కాని అట్లన జెల్లదు. లాభమునందలి కోరిక నశించుట చేతనే, అసలు అలాభపుకోరిక లేకపోవుటచేతనే, ఆ ఆతిథ్యమునందలి కోరిక నశించుటచేతనే, అట్టి కోరిక అసలే లేకుండుటచేతనే, ఆక్షీణి యొనరి కోరిక అతనికి నశించుటచేతనే, ఆక్షీణియందలికోరిక అసలే లేకపోవుటచేతనే, అందుచే ఏకాంతవాసమునందలి ప్రేమ ఉద్భవించుచున్నది. ఈయన హృదయమున కరుణ నెలకొల్పుటకు, కొందరు ఆయన ఇంకను కర్మ జీయనలెనను భావముతో నున్నాడని కాగణము చెప్పనచ్చును. కాని యీ కర్మయందలి నమ్మకము (అశ్రయము) నశించుట చేతనే అత్యుచిత ఆధ్యాత్మికమయిన జీవితమునకు పరమావధియను భావము అసలులేకపోవుటచేతనే యీ అష్టత్వమనస్సు కరుణాను పొందుచున్నది. ఇట్లే కామనాశనమును, తృష్ణోనాశనమును, భ్రమవిముక్తియు. ఆయాకామము తృష్ణ భ్రమలు సామ్రాజ్యముగా నశించుటచేతను, ఆయాగుణములు అసలేలేకపోవుటచేతను ఈ అష్టత్వము ఉత్తమస్థితి పొందుచున్నాడు. ఎవరిమనస్సు యిట్లు విముక్తివొందినదో వానికంటియెదుట యేవత్తువులు కనుబడినను, వాని మనస్సును నశింపచుకొనజాలవు. వాని చెవిదగ్గర యేవేని వినబడినను, వానిముక్కుదగ్గర యేయేవాసనలు కొట్టినను వాని నాలుకదగ్గర యేయే గురులు పెట్టినను, వాని శరీరమునకు యేయే వస్తువులను

తాకించినను, అవి యేవియు వానిమనస్సును నశపించుకొన జాలవు. వాని మనస్సు స్థిరమై అచలమై, మాలిన్యహితమై యుండి ఆయానస్తువులు సోవు, సోకడలనే ఆయన గమనించును. చీలికలులేక గట్టిదియై ఒకటే బాడగానుండు కొండపై నాలుగు దిక్కులనుండి వానయు, గాలియు కొట్టించున్నను, అదియెట్లువణకక, కదలక, నిలుచునో అట్లే ఈ అష్టతులుకూడా స్థిరమై యుండును. ఇట్టివాడు ప్రహరములోని వస్తువులను, ఇంద్రియముల సోకడలను, ఆ వస్తువులవల్ల ఇంద్రియములకు కలుగు వేదనలను, గమనించక ముక్తుడై వానియొక్క షర్యవసానమును తెలుసుకొని, కోరెడి, కోరకుండెడి, నస్తువులచేత కలతనుబొందక, నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు శాంతమౌతుడగును.

ఇట్లు విన్నవించిన సోనునికి, తక్కిన భిక్షువులకును, బుద్ధభగవానుడిట్లు ఉపన్యసించెను. “బుద్ధిమంతులైన యవకులు ఇట్లు తమ దివ్యజ్ఞానమును వెలువరితురు. సత్యమును పలుకుదురు. అహంకారము వారలను ఆనరింపదు. ఇట్టి దివ్యజ్ఞానమును పరిహాసముచేయువారు అపజయమునుపొందుదురు” అనిచెప్పి సోనుని కరుణించి, “సోనా! గారాబముతో వెరిగితివి. ఒంటిఅట్టగల చెప్పులను ధరించుము” అని బుద్ధుడు ఆనతి యిచ్చెను. “ప్రభో! నేను యిట్లువెడలి ప్రహరమును వీడి, భిక్షువును అయినపుడు యెనుబదిబండ్లు మోయగల బంగారును, ఏడు ఏనుగులు అంభారీలను విడిచివచ్చితిని. ఇట్టివాడే మరల చెప్పులు దొడుగుచున్నాడని అనవచ్చును.

భిక్షుసంఘమున కందరికిని మీర వీలును కలిపించిన యెడల నేను చెప్పలు వాడెదను. సంఘమున కంతకును తాము అనుమతించుచుండల నేను వాడజాలను ” అని చెప్పి సోణుడు ముప్పుపముని కోరెను. ఆమాటలను విని బుద్ధుడు బౌద్ధసంఘమునకంతకును ఆసాకర్యమును అనుమతించెను.

... ..

—౧ సీహాయను సేనానాయకుని కథ. ౧—

—(౧)—

సీహాయనువాడు నిగ్రంధుల తెగకు చేరినవాడు. ఈ నిగ్రంధులు జైనమతమును స్థాపించిన మహావీరుని శిష్యులలోని దిగంబరులయిన తెగవారు. ఈ సీహుడు లిచ్చవిజాతికి చేరినవాడు. వారు పురమందిరములోచేరి బుద్ధుని పొగడుచుండగా నేను ఈ అర్హతుడయిన బుద్ధుని చూడవలెనని తలంపు ఆతనికి కలిగెను. అంత తనగురువగు, నాతపుమిత్రుని చెంతకుజేరి, “ప్రభో! నేను శ్రమణ గౌతముని చూడదలచెద” నాకు సెలవిండు. అనికోరెను. అందుకాగురువు ఇట్లుచెప్పెను. “సీహ! నీవు క్రియావాదివి. కర్మములకు తగిన ఫలితములు గలుగునని నమ్మెదవు. ఆ గౌతముడో కర్మలకు ఫలము లేదనును. అక్రియావాదము బోధించును. తన శిష్యుల నట్లే తయారుచేయును ” ఈమాటలు వినగానే సీహునికి బుద్ధుని చూడవలెనను కోరిక తగ్గిపోయెను. ఇంకొకమారు పుర

మందిరములో మరల బుద్ధుని ఆయన సంఘమును, ధర్మమును పెద్దలు పొగడుచుండగా సీహాడు వినెను. బుద్ధుని చూడ మరల కోరిక పొడమెను. తిరిగి తన గురువునొద్దకు బోయి ఆజ్ఞనిమ్మనెను. మొదటివలెనే గురువు బోధించెను. ఈ మారును ఆకోరిక సడలెను. మూడవదిభా మరల పురమొని రములో బుద్ధుని పొగడ్తల వినెను. ఇందలి పెద్దలు ఇన్నిమూ రులు ఇన్నివిధముల బుద్ధుని పొగడుచుండగా ఆతడు నిజమైన అర్హతుడు అయియుండవచ్చును. ఈ విగ్రహంధులు ఒప్పుకొని నను లేకున్నను వాకేమి? ఏని శలవులేకుండగనే నేను ఆ భగవానుని యేల చూడరాదు? అని సీహాడు నిశ్చయించు కొనెను.

అంత పట్టపగలు ఐదువందల బండ్లుచేసుకొని తమ ముఖ్యపట్టణమగు వేసాలినుండి బయలుదేడెను. బండ్లుసాగి నంతవరకు వానిమీద పోయి, అచ్చట దిగి, అంత కాలినడ కన బుద్ధునియొద్దకు చేరును. ఆయనకు గవురవముతోనమస్కరించి చెంతనే కూరుచూడి బుద్ధుని ఇట్లుప్రశ్నించెను. “శ్రమణ గౌతముడు కార్యఫలముల లేదనును. అక్రియను బోధించును. అందులో శిష్యుల తమారుచేయును” అనివింటిని. “ప్రభో! అట్లు చెప్పెడి వారుమిమ్మునుగూర్చి సత్యముచెప్పుచున్నారా? మీపై అబద్ధపుసాక్ష్యము చెపచున్నారా? మీధర్మమునకు బదులు దొంగధర్మమును మీపై అంటగట్టుచున్నారా? భగ పతునిపై అబద్ధములను ఆరోపించకుండునటుల. చేయుటయే

నాయుద్దేశ్యము. ధర్మవిషయమై యిట్టి సంభాషణ చేయుటలో లోపము వుండదు. కానసత్యాసత్యములను శైలివిడు."

“ సీహా! శ్రమణగౌతముడు కార్యవాదమును నిరాకరించును. అక్రియావాదమును బోధించును. తన శిష్యుల సూదులో తయారుజేయును. అచెప్పటలో కొంత నిజమున్నది. సీహా! శ్రమణగౌతముడు క్రియావాదమును విలున బెట్టును. దానినే శిష్యులకు బోధించును. దానిలోనే శిష్యుల తయారుజేయును, అచెప్పటలోను కొంత నిజము గలదు. మరల సీహా! శ్రమణగౌతముడు ఉచ్ఛేదవాదము (విర్మూలవాదము) ను నిలబెట్టును. దానిని బోధించును. దానిలో శిష్యులను తయారుచేయును. అచెప్పటలోను నిజముకలదు. సీహా! శ్రమణగౌతముడు జిగుప్పతను (దూష్యభావము) ప్రకటించును. దానిని బోధించును. దానిలో శిష్యుల తయారుజేయును. అచెప్పటలోను కొంత నిజము గలదు. సీహా! శ్రమణగౌతముడు వినయమును, సత్ప్రవర్తన ప్రకటించును. దానినే బోధించును. దానిలో శిష్యుల తయారుజేయును. అచెప్పటలోను కొంత నిజము గలదు. సీహా! శ్రమణగౌతముడు తపస్సును అపగర్భత (పుట్టుక లేకపోవుట) ఆత్మవిశ్వాసము ప్రకటించును. బోధించును. వీనిలో శిష్యుల తయారుజేయును. అచెప్పటలో కొంత కొంత సత్యము గలదు. పైన జెప్పిన హంశములలో యెట్లుయెట్లు యెంతెంత సత్యములివిడియున్నవో వివరించెద వినుము.

సీహా యను సేనానాయకుని క

సీహా! మనస్సుచేతను, వాక్కుచేతను, క్రియచేతను
వీనిలో వేనిచేతను, అధర్మమైన కార్యములను చేయనలదు
అందును. మంచివిగానివియు, చెడుగయినవియు అగు హృద
యపరిస్థితులను కల్పించనలదు అందును. నేను అక్రియావాది
ననునపుడు వున్న నిజమిదియే. మరల మనస్సు, వాక్కు,
క్రియలచేత ధర్మమైన పనులను చేయమందును. చెడుగు గాని
వియు, మంచిదైనవియు; అగు హృదయపరిస్థితులు కల్పించ
మందును. నేను క్రియావాది ననునపుడు వున్న నిజమిదియే.

సీహా! కామమును, దుష్టత్వములను, దుర్బ్రహ్మములను
వీనికి అనుకూలమయిన హృదయపరిస్థితులను కుంకుటివేళ్ళతో
పెల్లగించి వేయమందును. నేను నిర్మూలనవాదినగా వున్న
నిజమిదియే. మనస్సు, వాక్కు, క్రియలచేత అధర్మకార్య
ములయందు అసహ్యమును కల్పింతును. అట్టి హృదయపరి
స్థితులు అసహ్యముని ప్రకటింతును. నేను చేయు దూష్ట
వాదములోని నిజమిదియే. కామమును దుష్టత్వములను;
దుర్బ్రహ్మములను దూరముచేయుటకు అవసరమయిన సాధనమును
దానికి అనుకూలమగు పరిస్థితులు నిలువబెట్టుటకు మార్గమును
జూపెదను. నేను వినయబోధకుడనగా వున్న నిజమిదియే.
మనస్సు, వాక్కు, క్రియలయందుగల అధర్మములను అట్టి
అధర్మపరిస్థితులను మొదలంట కాల్చి వేయమందును. నేను
తపోవాదినగా వున్న నిజమిదియే. ఎవని హృదయములో
నయినను దుష్టత్వము మొదలంట నరికి నిష్ఠులోవేసి కాల్చి
మరల పుట్టుటకు వీలులేనట్లుగా పదునుచేయుటయే నిజమైన

తపస్సు, తిరిగిత్తుకడుపులో పుట్టలశ్మసరము లేకుండ ఇతర దేహములు పొందకుండ దానికారణములను మొదలంటి శ్మరికి మృతల పెరుగకుంధ చేయుటయే నేమలపగర్భవాదిననగావ్రన్న నిజము.

సీహ! నాకు అశ్మన్నతమైన అశ్మవిశ్వాసముగలదు. నాశిష్యులకందరకు అదియే బోధించెద. పార్లలర్భితుచేసెద. నేను విశ్వాసవాది ననగా అందులోవున్న నిజమిదివేయి.

ఈవాక్యములను వినిన సీహకు ఒడలు వ్రుప్పొంగెను. అనేకవిధముల బుద్ధుని పొగడెను. నన్ను నీ శిష్యునిగా పెంటనే గ్రహించుమని వేడుకొనెను. సీహ! నీవు చేయదలచిన పనిని ముందుగా యోజించుకొనుము. నీసంటి ప్రముఖులు తగిన అలోచనలేనిది యేపని చేయుట భావ్యముకాదు. అని బుద్ధుడు వానికి బదులుచెప్పెను. తమూటలువినగానే సీహుడు “ఓప్రభో! నా ఆనందమును భగవానునియందు నావిశ్వాసమును మీ యీ మాటలవలన మరింత పెరిగిపోవుచున్నది. ఇతర గురువుల నెవరినయినను నన్ను మీశిష్యునిగా జేర్చుకొనమని నేను కోరినయడల వారు పొంగి, గెలుపుజెండాలు నెత్తి, వేసారి పట్టణమున నెల్ల ప్రకటించి యుండురు. కాని తాము అట్లుచేయక మరల యోజించుకొనమని నాకు బోధించుచున్నారు. నేను యింకొకపర్యాయము జేడెద. నన్ను మీశిష్యునిగా జేర్చుకొనుడు.” అంత బుద్ధుడు సీహను పిలిచి “సీహ! అనేకదినములనుండి నీ యింటిలో నిగ్రంథులకు అన్నపానము లిచ్చుచుంటివి. ఇక ముందు వారు నీయింటికి భిక్షకు నచ్చినయడల వారికి మామూలుగా అన్నపానము

లిచ్చుటయే వ్యాయమని నీవు గ్రహించవలెను” అని బుద్ధుడు ప్రబోధించెను. ఈమాటలు వినుచుండ సీహకు మితి మీరిన ఆనందము, విశ్వాసము కలిగెను. “బుద్ధప్రభో మిమ్ము గూర్చి యితరులు యెట్లు చెప్పుకొనుచున్నారో వినుడు. “శ్రవణగౌతముడు, తనకుఁ, తన శిష్యులకును మాత్రమే దానములు చేయమనును. ఇతరగురువులకును, వారి శిష్యులకుఁ దానములు చేయకూడదుఅనును. తనకును, తన శిష్యులకును యిచ్చిన దానములవలననే పెద్ద ఫలముగలదనియు, ఇతరుల కిచ్చినదానివలన ఆవంతయు ఫలములేదనియు, శ్రవణ గౌతముడు అనును. ఇట్లు లోకులు ఆడు పలుకులకు భిన్నముగా నిగ్రంధులకుకూడ భిక్షపెట్టుమని నాకు మీరు ఆనతి యిచ్చుచున్నారు. వారు వచ్చినపుడు యోచించెదను. మూడవమారు వేడుకొనెద. నన్ను మీ శిష్యునిగాచేర్చుకొనుడు” అంతట బుద్ధుడు ఆసీహకుకు ధర్మతత్వమునుగూర్చి విపులముగా బోధించెను. గృహస్థశిష్యునిగానంగీకరించెను. సీహుడు బుద్ధుని, బుద్ధసంఘమును, మరునాడు భిక్షకు పిలిచెను. బుద్ధుడు అంగీకరించెను.

మరునాడు సీహుడు చక్కని భోజనపదార్థముల నేర్పరచెను. నిగ్రంధులు కొందరు, నేడుశ్రవణగౌతముని భిక్షకై సీహాసేనాని పెద్దయెద్దును చంపి భిక్షచేయుచున్నాడు. ఎరిగి యెరిగి గౌతముడు భోజనము చేయుచున్నాడు. ఈజీవహత్యకు కారకుడు ఆతడేయని వేసాలిలో నల్లువైపుల ప్రకటించిరి. ఈకబురు సీహకు తెలిసెను. “దానిని లక్ష్యపెట్టకుము. బుద్ధుని

ధర్మమును, సంఘమును అపఖ్యాతిపాలు సేయుటకు పూజ్య
లయిన యీ నిగ్రంధిసోదరులు చాలకాలమునుండి యత్నిం
చుచున్నారు. వ్యర్థమైన అబద్ధములను భగవానునిగూర్చి
చెప్పుటకు వారు విసువుచెందకున్నారు. మాప్రాణముల
మీదికి వచ్చినను యెరిగియుండి మేముక జీవినయిన చంపె
దమా?" అని సీహుడు బదులు చెప్పెను. వేళకాగానే బుద్ధు
డును, బుద్ధసంఘమును, భిక్షకు వచ్చిరి. సీహుడు తానే
వారికి తగు ఉపచారములుచేసి తన చేతులతో వడ్డించెను.
వారందరు భిక్షుగైకొనిరి.

... ..

—౩ జీవకకుమారబచ్చునికథ. ౩—

—(౦)—

వేసాలినగరములో ఆదినములలో యేడువేల యేడువం
దలయేడు మేడలును, యేడువేలయేడువందలయేడుగోపురము
లుగల ఇండ్లును, యేడువేలయేడువందలయేడు ఆట తోట
లును, యేడువేల యేడువందలయేడు తామర కొలనులును
గలవు. అందక శైయైన అంబపాలిక యనువేశ్య గలదు.
నాట్యము, సంగీతము, గాత్రము, వీణె పాటలలో మెప్పుం
దిన నేర్పరి. ఆమె ఒక్కొక్కరాత్రికి యేబదినవర్సులు పుచ్చు
కొనుచుండెడిది. ఆమెవలన వేసాలినగరముమరింత సంపదతో
తులదూగుచుండెను. మగధరాజధానియగు రాజు గృహము
(లేక గిరివ్రజము) పట్టణమునుండి పనిమీదవచ్చిన వర్త
కుడు వేసాలినగరమును జూచి ముచ్చటపడి తానుఇంటికిబోయి

తన రాజు బి-బిసాలునితో యీ వేసానగిరివాల్లలు చెప్పెను. వారు వృధాయలును యోచించి రాజగృహమునకుఁ జరిగిరి. అంత పాలికకు మించి శాలావలియను నొకవేద్యును నిర్మించి. అంత మంతసేపిరియై రాత్రికినూ నుండునులు తీసుకొనుట చేసెను. కొన్నాళ్ళలో యీశాలావలిగట్టికేరయెను. ఈవాల్లవేద్యుని యెడల తన వృత్తిసోపనను అని ఆమె తనకు జబ్బుగా ఉన్నది అని ప్రకటించుచేసెను. ఇతఁగో నెలలు నిండి ఒక గొంతుని గనెను. లిట్టిలోబెట్టి తీసుకొనిబోయి పెట్టవిబ్బమిచ్చి పాక నెయ్యముని తన నెలకును అడ్డాపించి అది అట్లు చేసెను. ఆ దోషను సోపు అభయమును రాజకుమారుడు అచటనుండగా, కాకులనుజూచి, చేరిన ప్రజలను యిది యేమియని అడిగెను. ఒక మగిల్లివాడు ప్రాణముతో నిట వడి యున్నాడు అని వారు చెప్పిరి. మాహాజారమునకు తెచ్చి దామలకు బిడ్డ గించవలసినది. వారు సోమితుకు అని చెప్పగా ఆప్రజలు ఆబాలుని యెత్తుకొనిపోయి ఆదామలకు వప్పగించిరి. ప్రాణముతో వుండిన బాలుడు గనుక జీవకుడనియు, రాజునుపూరునిచేత పెంచబడినందున కుమారబహుదరయనియు పేర్లబెట్టిరి.

కొన్నియేండ్లకు యీజీవకకుమారబహుదర యుక్తనయ నుండు ఆయెను. ఈతడు అభయని సమీపించి, “యవ రాజా! నాతలిదండ్రులు యెవరు?” అని అడిగెను. అంతట “జీవకా! నీతల్లి యెవరో నేనెరుగ. నేను నిన్ను సోమించితిని గనుక నేనే నీ తండ్రిని ” అని అభయుడు జవాబు చెప్పెను. అంత జీవకుడు యేదయినను ఒక వృత్తి నేర్చు

కొనక యీ దాజకుటుంబములో జీవించుట కష్టము. అని యెంచి అభయముతో చెప్పక బయలుదేరి అచ్చటచ్చట తిరిగి చిట్టచివరకు తపశ్వీలాసగరము చేరెను. అచ్చట అప్పుడు లోకవల్లభుని శిష్యులు నైర్దుష్టులు ఉండెను. వానిని సమీపించి నాకు నైర్దుష్టులు నేర్పుమని కోరెను. మిత్రమా ! జీనకా ! అట్లే నేర్పుకొమ్మని తెలిపిచ్చెను. జీనకుడు అక్కడ యేడు సంవత్సరములు నేర్పుకొనెను. నీడు చూపునైనవాడు తేలికగా గ్రహింపడు. గ్రహించినది మరచిపోడు. ఏడుసంవత్సరములు నియతశిష్యులు యీ చూపు యెప్పుడు పూర్తియగునని అనుకొని లెక గురువును “ నేను యీకా యెన్నాళ్ళు చూచినాడెను ” అని యడిగెను. నాప్రమాదమున జీనకా ! యీగిడ్డపాని తీసుకొనిపోయి యీతపశ్వీలాసగిరిము చుట్టను అన్నినైపులను ఒక్క-యోజనము (యేడున్నర మైళ్ళు) నరకును నెడికిచూచి మునుకు పనికిరానిమొక్క-పున్నయెడల నాకు తెచ్చి చూపుము అని నైర్దుష్టుడు అజ్ఞాపించెను. అప్రకారమే జీనకుడు అన్ని నైపుల తిరిగి తిరిగి, మునుకు పనికిరాని మొక్క-పట్టలేక అసంగతి గురువుకు ముగిచినెను. నీచదువు పూర్తిఅయినది. జీననోపాధి సాపాదించుకొనుటకు యిది చాలును అని చెప్పి జీనకుని యింటికి బంపెను. దారి బత్తెము క్రింద కొంత ధనము కూడ యిచ్చెను.

సాకేతపురి చేరువరకు గురువిచ్చిన వైకము ఖర్చు అయ్యెను. ముందుడుదోవలు అడవిదోవలు. నీరు, అన్నము దొరకుట కష్టము. వైకము లేనిది పోజాలను. ఇచ్చట కొంత

ధనమును సంపాదించుటమంచిదని జీవకకుమారతోచెను. నాకేత
పురిలోని వెడ్డశ్రేష్ఠిభార్య యేడునెక్కుములనాడి తెలియ
తో బాధపడుచుండెను. పైద్యులనేకులు మరల నిచ్చిరి.
కట్టుములు బుచ్చుకొని వెడలిపోయిరి. కాని ఆమె బాధ తీర
లేదు. ఈసంగతి తెలుసుకొని జీవకుడు వారి యింటకి పో
యెను. అచ్చటికి బోయి నేను వైద్యుడనియు, శ్రేష్ఠిగారి
భార్యను మాతుడనియు, అన్నిట కాపలాచేయుటని (ద్రావో
పాలకుని) ద్వారా బోధనలకి కబురు చేసెను. నాడు నిలు
సంగతి శ్రేష్ఠిగారి భార్యకు చెప్పెను. ఆమె ప్రక్క చగా ఈ
క్రొత్తవైద్యుడు యనకుడు అని తెలియచేసెను. స్వస్థులుగా,
ప్రభాతులును అయిన వైద్యులు చేతులెనిసిని సేవి నలక
కానేరరు. కాన పోమ్మని చెప్పుము. అని ఆమె ఆజ్ఞాపించెను.
అదివిని జీవకుడు యిట్లు చెప్పెను. “మీరుగా నేమియు
నియ్యకక్కర లేదు. నామందు పుచ్చుకొని నయమయిన
యెడల తోచినది యియ్యవచ్చును.” అని జీవకుడు మరల
కబురు పాపెను. ఈమాటలువిని జీవకుని ఆమె కిలిపి చెను.
అంతట ఆతడు ఆమె ముఖవైఖరిని చూచికోగమాను స్థితియి
చుకొని కొన్ని వస్తువుల తెప్పించి మారు తయారుచేసె. వెల్లె
కిల పరుండవెట్టి ముక్కులోగుండ బొవధము నిచ్చెను. ఆమె
దానిని పుచ్చుకొని నోటినుండి కక్కెను. అది అచ్చట పడ్డె
ములో పడెను. దూదితెచ్చి యీ నేటినిబకగి న్నెలోకి నెత్తుమన
ఆమె తన దానితో చెప్పెను. ఈమె యితలోభి. దీనితో
యేమిచేయును. నాకేమి బహుతిఁచ్చునని జీవకుడు సందే

హించెను. ఆమె, జీవకుని మొగము చూచి ఆశ్చర్యమును గనిపెట్టి పశ్చిమమునకు పరుగులు పెట్టింది. జీవకుడు పున్ననిజము చెప్పెను. ఆమె యీ నేటితో నొకప్పుడు కాళ్ళు పుట్టకొనుటకుగాని, దీపముపెట్టుకొనుటకుగాని, ఉపయోగపడును. గృహస్థులకు పాదుపుండవలెను. నీవు అనుమానించవద్దు. నీబహుమతి తప్పక విచ్చేదను. అని ఆమె చెప్పెను. ఆమెచాలోనే ఆమెకు నయమయ్యెను. ఆమెనాలుగువేల నవరూపల జీవకునికి కట్నముగా విచ్చేసింది. తల్లికినియైనాదని సంతోషముతో ఆమె కుమారుడు నాలుగువేల నవరూపల విచ్చేసింది. అంతగానికి రోగము నెమ్మదిచేసిన కోడలు మరెవరైనా నాలుగువేల నవరూపలును, భార్యకు కుదిరినదని ఆశ్రేయ్యే ఇంకొక నాలుగువేల నవరూపలును, ఒక గుర్రపుబాడిని, ఒక దాసుని, దాసుని యిచ్చెను. వీనితో జీవకుడు పయనమయి కొన్నిరోజులలో రాజగృహముచేరెను.

తననుపెంచిన అభయకుమారుని యొద్దకుబోయి నమస్కరించి తాను సూపాదించిన సంపదనుచూపి, వానికి అర్పించెను. “నన్నుప్రేమతోపెంచినవలకు నాకృతజ్ఞతను తెలుపుకట్నముగా దీనిని ఇచ్చెను” అని జీవకుడు కోరెను. “జీవకా! వానిని నీవేయించుకొనుము. మాదేవిడిని వదలక అందులోనే ఒక యిల్లు కట్టుకొనుము.” అని అభయకుడెలవియ్యగా జీవకుడు అట్లేచేసెను. ఆకాలమునబింబిసారునికి ఆసనమువద్ద కురుపులేచిబట్టలు నెత్తురు అగుచుండెను. ఆయన భార్యలు మీరుగూడ బయటనున్నారు. ఇక గర్భవతులు అగుదురు అని ఆయనను పరిహసించిరి. ఆయన చింతిల్లి అభ

యునితో చెప్పకొనెను. అభయకుడు జీవకుని పిలిచెను. జీవకుడు తన వ్రేలిగోటిమీద మును తీసికొనిపోయిఆకురువునకు ఒక్కపూత పూసెను. దానితో రాజునకు నయమయ్యెను. ఆయన సంతసించి తన రాణులు అయిననందలమందిని వారికి వున్ననగలన్ని పెట్టుకొని, ఆయావత్తుసొమ్మును జీవకునికి నిలుపుదోపు యిమ్మని చెప్పెను. రాణులు అట్లు చేయబూనిరి. జీవకుడు దానికి సమ్మతించక తనను రాజవైద్యునిగా చేసిన చాలునని మనవి చేసెను. రాజకుటుంబమునకును, భిక్షుసంఘమునకును, ఇట్టివైద్యునిగా జీవకుని బింబిసారుడు నియమించెను.

ఆనగరములోని పెద్దశ్రేష్టికి యేడుసంవత్సరములకుండితలలో బాధకలిగి అనేకములయిన మందులు పుచ్చుకుని విసిగిపోయెను. కొందరు వైద్యులు యీతడు అయిడవరోజునను, మరికొందరు యేడవరోజునను, చనిపోవునని చెప్పిరి. ఆపట్టణములోని యితర వర్తకులు సంప్రదించుకొని రాజును వేడుకొని ఆయన అనుమతిమీద జీవకుని తీసుకొనిపోయిరి. జీవకుడు ఆరోగిని చూచి నీకు నయమైన యేడల నాకే మిత్తుపని అడిగెను. “నా ఆస్థిసంతయు నీకిచ్చి నేను నీకు బానిసనగుదు ” నని చెప్పెను. ఏడు నెలలవరకు కదలకుండా ఒకప్రక్కను, తరువాత యేడు నెలలవరకు కదలకకుండా రెండవ ప్రక్కను, పిమ్మట యేడు నెలలవరకు కదలకుండా మెల్లకిలను, పడుకొందువాయని జీవకు డడుగ, రోగి సరేననెను. అంత జీవకుడు వానిని పరుపుమీద పరుండబెట్టి, కాళ్ళు

చేతులు గట్టిగా ముచమునకుకట్టి, తలపైనతోలును కత్తిరించి, రెండువైపులనుండి రెండు పురుగులను బయటికి తీసెను. అందులో ఒకటి పెద్దదియు, ఒకటి చిన్నదియు. పెద్దదానిని చూచిన వైద్యులు అది మెదడులో ప్రవేశించుటకు అయిదు రోజులు పట్టునని అంచనావేసిరి. చిన్నదానిని చూచిన వారు యేడురోజులు పట్టునని అంచనావేసిరి. అని తెలిపి ఆతోలును కుట్టి మందురాచెను. ఆరోగి యేడేసిరోజులు మాత్రమే రెండు ప్రక్కలను వెల్లకిలను పరుండెను. జీవకుడు అది చాలునని చెప్పెను. (ఇప్పటికిని శస్త్రముచేసిన యెడల వైద్యులు సూడువారములు విశ్రాంతిని విధింతురు.) అంతట ఆరోగి ఆరోగ్యవంతుడయి తాను చెప్పినప్రకారము కట్నము యిచ్చుటకు సిద్ధమయ్యెను. జీవకుడు అంతకట్నము యివ్వనద్దనిచెప్పి తాను ఒక లక్ష నవరుసులను తీసుకొని రాజకోశమునకు మరియొక లక్ష శౌరులనిచ్చునట్లు చేసెను.

ఆసమయముననే కాశీపట్టణములోని పెద్దశ్రేష్టి కుమారుడు మొగ్గులు వేయుచుండగా కడుపులోని పేగులు మెలియబడి అన్నపానములు తీసుకొన వీలులేకపోయెను. ఆశ్రేష్టి జీవకుని ఖ్యాతివిని రాజ సమ్మతిమీద జీవకుని కాశీకితీసుకొని పోయెను. జీవకుడు ఆరోగినిచూచి అతని అచ్చట నొక స్త్రోభమునకు అంటకట్టి కడుపుకోసి మెలియబడిన పేగులను తీసి అతని భార్యకు చూపి, మెలివిప్పి సరిచేసి, లోపల నమర్చి వైకుంఠకుట్టి మందువేసెను. దానికి పదహారువేల నవ

రుసుల బహుమతిపొంది జీవకుడు రాజగృహమునకు తిరిగి వచ్చెను.

ఆకాలమున ఉజ్జయిని నగరమును ప్రద్యోతుడను రాజు పాలించు చుండెను. నాని కండ్లు పసికరలై యెన్ని మందులు తినినను, యెంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టినను, నయము కాడెకును. అంతట ఆరాజు బింబిసారునికి కబురుచేసెను. అతను జీవకుని పంపెను. జీవకుడు ఉజ్జయిని నగరముచేరి రాజునుచూచి కాచిన నెయ్యి పుచ్చుకొనవలెనని చెప్పెను. కాని రాజునకు నెయ్యి అనిచి డోకు. వేరేయొక మందునిమ్మన కోరెను. అంతట జీవకుడు నెయ్యిలేనిది యీర్ష్యగమునయచూచాడు. యేరూపమున నైనను నెయ్యి యివ్వవలెను. దాని రంగు, వాసన, రుచి మారునట్లు కపాయముచేసి ఇచ్చెదనని ఆలోచించి అప్రకారమే జరిపెను. రాజు దానినిపుచ్చుకొనెను. కానిజీవకుడుమాత్రము ఈమందు అరుగునపుడు రాజుకు కష్టపచ్చును. అపుడు నెయ్యియిచ్చితినిని కనుగొనును. ఈరాజు క్రూరుడు. నన్ను అప్పుడు చాపివేయును. ఈతనికి ఇది శిక్షమగు లోపలనే వెళ్ళిపోవలెను. అని ఆలోచించుకొనెను. అంతట రాజుతో మేమిట్టివేళ కొన్ని ఓషధులను, మూలికలను, సుంపాదించవలెను. మీవాహనములలో నొకదానినిప్పించుడు. ఇష్టమైన నగరద్వారమున వెళ్లుటకు అనుజ్ఞనిడు. అనిచెప్పెను. రాజు అట్లే ఉత్తరువులు జారీచేయించెను. రోజుకు యాభయోజనముల చొప్పున నడువగల భద్రవటియను నేనుగ నెక్కి జీవకుడు తప్పించుకొని పోయెను. కొంతసేపటికి

ప్రద్యోతునికి డోకునచ్చి నెయ్యి కక్కెను. అంత జీవకుని
 మీద మండిపడి, వానిని పిలువమనెను. వాడు అంతకుమునుపే
 యేనుగుమీద యెక్కిపోయిచట్లు పరివారము చెప్పిరి. తన
 బానిసయగు కాకాను పిలిచి నీవుపోయి జీవకుని పట్టుకొని
 నన్నుని చెప్పెను. ఈకాకా అరువది యోజనములు నడువగల
 నాడు. వాడు జీవకుని కోశాంచి యను నగరములో కలసెను.
 జీవకుని తిరిగి రమ్మనెను. జీవకుడు తాను భోజనముచేయుచు
 కాకా నీవుకూడా భోజనము చేయుము. అని చెప్పెను. కాని
 కాకా తినడయ్యె. ఈనైద్యులు తాంత్రికులు. వారు ఇచ్చు
 నది తినవద్దని గాఢ యంతకు ముందే యాతనితో చెప్పి
 యొడెను. జీవకుడు తాను యప్పుడు ఒకపండుతిని నీరు
 త్రాగుచుండెను. జీవకుడు తన గోటితో నొక మందును తీసి
 ఆపండుగొలిపి ఆపండును, నీటిని కాకాకు ఇచ్చెను. నైద్యు
 డు తిరుచున్నది, త్రాగుచున్నది తనకిచ్చినందున, ఇందులో
 మోసము ఉండదని యెంచి కాకా దానిని పుచ్చుకొనెను.
 అంతటవానికి విరోచనములు కాసాగెను. అదిచూచి భయ
 పడి, జీవకా నాకుజీపదానము చేయుమనికాకా వేడుకొనెను.
 కాకానీవు భయపడవద్దు. నీకు నయముచేసెదను. మీరాజు
 క్రూరుడు. నేను తిరిగి వచ్చిన నన్ను చూపును యని జీవ
 కుడుచెప్పి కాకాకు కుదిర్చి భద్రావటి యేనుగును తిరిగి ఇచ్చి
 కాకాను పంపివేసి తాను రాజగృహనగరముచేరెను. అచ్చట
 ప్రద్యోతునికి నెమ్మదిచెను. అతడు, జీవకుని పిలిపించి బహు
 మతి చేయనెంచి జీవకునకు కబురు చేసెను. కాని జీవకుడు

రాజాయెను. తనకు కట్నము వలదనియు రాజు తననుజ్ఞాపకముంచుకొనిన చాలుననియు, కబురుచేసెను. పద్మద్యోతనుడు దానితో తృప్తినొందక తనయొద్దనున్న మిక్కిలి విలువగల మిక్కిలిసన్ననయిన ఉత్తమోత్తమమయిన శిబిదేశములో తయారయినవస్త్రములను క్రాంతకగా జీవకునకు బాపెను. జీవకుడు దానిని జూచి ముచ్చటబడి యాయది బుద్ధభగవానుడయినను లేక బింబిసాలుడయినను ధరించవలెనని యొచి వారికి అర్పించుటకు వేచియుండెను.

బుద్ధభగవానుని కొకపర్యాయము జబ్బు చేసెను. ఆనందుడను శిష్యుడు జీవకుని పిలిపించెను. జీవకుడు బుద్ధుని చూచి కొన్నాళ్లు ఆయన వొంటిని జైలముతో మర్దించవలెనని చెప్పెను. ఆనందుడు అట్లు చేసెను. అంతట జీవకుడు మూడు గుప్పిళ్ల నీలతామరపుష్పములనుజెచ్చి వానికి కొన్ని మొడులు రాసి బుద్ధునికి చూపించి యిట్లు చెప్పెను. ఈ ఒక గుప్పెడు ఒకపర్యాయము వాసన చూచిన యెడల ఇది విరోచనములగును. మూడుగుప్పెళ్ళు వాసన చూచిన యెడల ముప్పది విరోచనములు అగును. దానితో మీశరీరము కాగు పడును. అని విన్నవించి బుద్ధునికి ప్రదక్షిణముచేసి జీవకుడు వెడలిపోయెను. పోవుచుండగా యిరువైశోమ్మిది విరోచనము లగుననియు, అంతట వేడినీళ్ళు స్నానముచేయవలెననియు పిమ్మట ముప్పదవ విరోచన మగుననియు తోచెను. వెంటనే జీవకుడు తిరిగివచ్చి ఆసంగతిని బుద్ధునితో చెప్పెను. వారల్లిచేసిరి. పిమ్మట కొన్ని దినములవరకు ద్రవపదార్థములేవియు,

తినరాదని పథ్యము పెట్టెను. కొలది దినములలో బుద్ధునికి నెమ్మదిచెను. ఒకనాడు జీనకుడు ఉజ్జయినిరాజు తనకు యిచ్చిన బట్టలుతెచ్చి బుద్ధుని తనకొకవరమిమ్మని యడిగెను. కోరినకోరిక తెలియనిది వరమియ్య వీలులేదని బుద్ధుడు శైల విచ్చెను. ఇందులో దోషములేదని జీనకుడు మానవిచేయగా బుద్ధుడు సమ్మతించెను. అప్పుడు జీనకుడు తాదెచ్చిన బట్టను బుద్ధునికి సమర్పించెను. బుద్ధుడు దానిని స్వీకరించి ధర్మమును బోధించి అతని మనస్సును వికళించునట్లు జేసెను. అప్పటికి బుద్ధుడు బోధమొదలుపెట్టి యిరువై సంవత్సరములుఅయ్యెను. అని బుద్ధఘోషుడను చరిత్రకారుడు తెలిపియుండెను.

భిక్షువులలో కొంతమంది తీపినస్తువులను యెక్కువగా తినుటనల్ల వేసాలి నగరములో జబ్బుపడిరి. అచ్చటకీ జీనకుడు యితర పనిమీద వెళ్ళియుండెను. ఆభిక్షువులనుచూచి వారి జాడ్యములను గ్రహించి, వారు కొంత వ్యాయామము తీసికొనవలయుననియు, ఆవిరిస్నానములుచేయవలయుననియు యేర్పరచెను. బుద్ధభగవానునితో మాట్లాడెను. వారు భిక్షువులు పచారుచేయుటకు చంకములును, (దారులు) ఆవిరి స్నానములు చేయుటకు జంత్రాగ్రహములను నిర్మింప అనుజ్ఞనిచ్చెను.

ఆకాలములో మగధరాజ్యములోని ప్రజలకు అయిదు జాడ్యములుండెను. కురుపులు, మూర్ఛలు, క్షయ, తడి కుష్టు, పొడికుష్టు అనునవే ఆ అయిదు జాడ్యములు. ఇట్టి రోగములుగలవారు భిక్షుసంఘములో చేరుచుండిరి. అట్లు

చేరినవానికి జీవకుడు ఉచితముగా ఔషధమిచ్చి త్వరగా
 సయముచేయుచుంచెను. భిక్షువులు ఆరోగులకు ప్రేమతో
 ఉపచారములు చేయుచుండెడివారు. రాజు గృహపట్టణము
 లోని పౌరులు గానలనిన వస్తువులను అర్పించుచుండిరి. ఈ
 సందును కనుపెట్టి మోక్షముఁకుగాక, యీ రోగమును
 కుదుర్చుకొనుటకే కొందరు భిక్షువులు గాజొచ్చిరి. అందులో
 నొకడు తనరోగము కుదిరినప్పిట్ట భిక్షుసంఘమును వీడి
 కాషాయమును పారవేసి, తిరిగి సాసారములో ప్రవేశించెను.
 వాని నొకమారు జీవకుడు చూచెను. నీవు సంఘములో చేరి
 తిరిగదా? ఇప్పుడు యిట్లువున్నావేమని అడిగెను. వాడు
 జీవకునకు ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పెను. అంత జీవకుడు ఆనాటి
 బుద్ధున కెరింగించెను. బుద్ధుడు తగిన కట్టుదిట్టములనేర్పరచెను.

... ..

—శ వి శా ఖ క థ. ౩—

—(౦)—

విశాఖామి గారమాత అని ఈమె పూర్తిపేరు. ఈమె
 కుమారుడు మిగారుడును, ఈమె మనుమడును, ఇద్దరు భిక్షు
 వులయిరి. ఈమె గృహస్థాశ్రమములోనుండి ఉపాసకురాలుగా
 నుండెను. ఈమె మనుమని దీక్షపొందుమని వర్షాకాలములో
 చాతుర్మాస్యలలో భిక్షుసంఘము వద్దకు బంపెను. శ్రావణీ
 నగరములోనున్న ఆభిక్షువులు వర్షాకాలములో దీక్షవివ్వకూడ

దని తలచి యీమె మనుమని త్రిప్పిపంపిరి. ఈసమాచారము బుద్ధునికి తెలిసి వారు కాలనీమము లేకుండ అందరికి దీక్ష యివ్వవచ్చునని శాశించిరి.

శ్రావస్థీనగరములో బుద్ధుడు వ్రుండగా విశాఖ ఒకనాడు బుద్ధుని భిక్షుసంఘమును భిక్షకు పిలచెను. బుద్ధుడు అంగీకరించెను. ఆమె ఆరాత్రియు, మరునాడును కావలసిన వంటలు తయారు చేయించెను. ఆరాత్రి పెద్దవాన కురిసెను. బుద్ధుడు ఆవానలో స్నానము చేయుడని అందరికిని సలహాచెప్పెను. వారు తమ బట్టలను విడిచిమొండిమొలలతో స్నానము చేయుచూడిరి. వంటలు కాగానే విశాఖవీరిని పిలుచుటకై తనబానిసను పంపెను. ఆచిన్నది వచ్చిచూచునప్పటికి వీరు దిగంబరులుగా నుండిరి. వీరు భిక్షువులు గారనియు, నిగ్రంధులనియు, ఆయమ తలచి యింటికిబోయి ఆరామములో భిక్షువులు లేరని విశాఖతో చెప్పెను. విశాఖ తెలివిగలది. కాన తన నౌకరు పొరబడిన పొరబాటును గ్రహించి ఆతోటకే మరల తన నౌకరును పంపెను. ఆతోటకుబోయి అచ్చట నన్నవారిశోవంట అయినది దయచేయుడు అని చెప్పమనెను. ఈకన్యక వెళ్ళునప్పటికి భిక్షువులు స్నానములు చాలించి నల్ల తుడుచుకొని తమ తమ గదులలోనుండిరి. కాన ఆమెకు భిక్షువులు యెవరును కనుబడలేదు. ఆపిల్ల తిరిగివచ్చి తోటలో యెవరులేరని చెప్పెను. విశాఖ మొదటవారు మొండిమొలలతో స్నానము చేయుచుండినట్లు ఊహించినట్లే యిప్పుడువారు స్నానము అయినపిమ్మట గదులలోనుండురని ఊహించెను, తాను తిరిగి

నాకరును పంపెను. ఆమెవచ్చి కబురు చెప్పగానే బుద్ధుడును భిక్షువులును బయలుదేరి విశాఖయింటికి జని అమె సమర్పించిన భిక్షును అంగీకరించిరి. బుద్ధుడు ఆమెకు బోధించెను. ఆమె బుద్ధుని సమీపించి కూర్చుని తనకు యెనిమిదివరములు యిమ్మని వేడుకొనెను. “మీకోరిక తలయజేయకుండు అడిగినయెడల తథాగతులు అంగీకరించరు” అని బుద్ధుడు జవాబు చెప్పగా నాకోరికలు సవ్యమైనవి, అక్షేపణ వ్రండునరదు. అని ఆమె బుద్ధునికి మనవిచేసెను. అంతటబుద్ధుడు నీకోరికను తలుపువని ఆజ్ఞాపించెను.

భిక్షు సాఘమునకు వానకాలమందు కావలసిన బట్టలను శ్రావస్థికి వచ్చెడి భిక్షువులకు అన్నమును, శ్రావస్థునుండి పోవువారికి అన్నమును, రోగులకు అన్నమును, రోగులపై సేవ జేయువారికి అన్నమును, రోగులకు మామను ఎడతెగ కూడ సాఘమునకు గొజయును, స్త్రీ భిక్షువులకు కీర్తిపోసు కొనునపుడు కట్టినస్త్రములను, నేను జీవించి యున్నంతవరకు ఇచ్చెదను. నాకై అనుగ్రహించి, ఇవి నావల్ల గ్రహింపుమని ఆమె వేడెను. ఈ వరములు వేడుటలో నీ పుద్గేశ్వరుడేమి యని ఆమెను బుద్ధుడు ప్రశ్నించెను అంత ఆమె ప్రోద్బాన తన దాసివెల్లి తిరిగివచ్చిన కథను విన్నవించెను. మొండిమొలతో నుండుట అపవిత్రము. అసహ్యకరము. అందువలన భిక్షువులకు వానకాలమున వాడుకొనిటకై రెడవజత నస్త్రముల నియ్యదలచితిని. పోరుగూరునుండి వచ్చు భిక్షువు నడచి నడచి దస్సిపోయి వచ్చును. త్రోవలో భిక్షుయెత్తవలెనన్న కష్ట

ముగాయుండును. అట్లు ఇట్లు ఇట్లు దిరుగుచు దోవమరచి సోవచ్చును. నాయుటివద్ద ప్రత్యేకముగా వానికి భిక్షు యిచ్చినయెడ వానికి చిక్కియుండదు. అందుచేత నచ్చెడి భిక్షువులకు నేను అన్నమిడదనని పొరుగుూరుసోయెడి వాడు బాటసారులతో కలసిపోవుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు మకాములకు చేరుట ఆలస్యము కావచ్చును. అప్పుడు వానికి భిక్షు దొరకదు. మధ్యగ్రామములో భిక్షుయెత్తినయడల నానిని విడిచి బాటసారులు ముందుసాగుదురు. అప్పుడు అతను ఒంటరిగా బోవలసినవచ్చును. ఒంటరి నడక కష్టము. కాన పొరుగుూరు సోయెడివారికి భిక్షుపెట్టెదను. రోగము వచ్చినవానికి పథ్యము కావలసియుండును భిక్షుమెత్తిన అన్నముతినిన యెడల వానిజాడ్యము కుదురదు. కాన రోగులకు పథ్యపానముల నేనే యిచ్చెదను. రోగికి సేవచేయువానికి ఆసేవతోనే కాలముగడిచి పోవును. వాడు భిక్షుయెత్తుకొని నచ్చువరకు అకాలమగును. అకాలమున అన్నము తినరాదని తాము శాశి-చిరి. అందు చేత ఆరోగియొక్క సేవకునకు నేనే తగినవేళి అన్నము పెట్టెదను. మందులు లేనియడల బాధ అధికమగును లేదా రోగము పెరిగి అతను చనిపోవచ్చును. కాన అవసరమయిన మందులను నేను తెప్పించి యిచ్చెదను. భిక్షువులకు గంజిదానము చేయుట మంచిదని మీరు అంధకవిందపట్టణమున చెప్పితిరి. కాన అట్టి గంజిని ఇచ్చుటకు నాకు ఉత్సాహముగలదు. ఆడ భిక్షువులు అచిరావతినది ఒడ్డున కొందరు వేశ్యలతోగూడ మొండిమొలతో స్నానము చేయుచుండిరి. ఈవేశ్యలు మీయకాప

నమును యేలపాడుచేసెదరని వానిని వెక్కిరించిరి. ఈ వెక్కిరింపు వలన వారు కలవర పడిరి. స్త్రీలకు దిగుబరిత్వము అపవిత్రము, అసహ్యకరము కాన వారిలకు స్నానము చేయుటకు ప్రత్యేకముగా బట్టల నిచ్చెదను. అని ఆమె తన మనస్సులోని కోరికలను బుద్ధునితో పూసగ్రుచ్చినట్లు మనవి చేసెను. అంత బుద్ధుడు యీవరము కోరుటలో నీకుగల ప్రత్యేక లాభము యేమి అని అడిగెను.

“తాము యీవరములో నుడుగా అచ్చటచ్చట చాతుర్మాస్యలు గడిపిన భిక్షువులు మిమ్ములను చూడవచ్చుచుందురు. అక్కడక్కడ యెవరో భిక్షువులు చనిపోయిరని వారు చెప్పుచుందురు. వాని సాధనకు ఫలితముగా యెట్టి యెట్టి ఉన్నతస్థితిని పొందెనని మిమ్ము అడుగుచుందురు. అట్టి వేళ నేను ఆక్రొత్తవారి దగ్గరకు పోయి ఆచనిపోయిన భిక్షువు యెన్నడయిన శ్రావణ్ణి సగరముకు నెచ్చెనా యని అడిగెదను. వారు ఔనని చెప్పిన యెడల ఆచనిపోయిన సోదరుడు యిచ్చట నావలన ఉపచారము పొందెనుగదా నని యెంచెదను. అంత నాకు తృప్తి కలుగును. దానిచే సంతోషమును, ఆనందమును దానిచే శాంతియును, దానిచే సాధనయును, దానిచే జ్ఞానమును, కలుగును. నేను ఈ వరములు అడుగుటలో నాయుద్దేశ్యములు యివియే ” అని ఆమె బుద్ధునికి విన్నవించెను.

“విశాఖా ! మంచిది. ఇట్టి ఉద్దేశ్యముతో వరములు కోరుట మేలైనపని. యెవరయినను మనసునందు ఉత్సాహ

ముతో, కోరికలు లేకుండ, లోభములేకుండ, అన్నపాన ములనిచ్చిన యెడల వారికి దుఃఖము నశించును. సంతోషము కలుగును. సన్మార్గము కనబడును. నాశనములేని, అపవిత్రముగాని, శ్రేయస్సును పొందును. ” అని బుద్ధుడు ఆశీర్వాదించి, విశాఖకు కృతజ్ఞత చెలిపెను.

ఒకనాడు బుద్ధుడు శ్రావస్తీనగరములోనుండగా విశాఖ వారిని సమీపించి మొగము తుడుచుకొనుటకు ఒక వస్త్రము వారికి అర్పించెను. చెమట సోయనపుడు అది ఉపయోగించునని ఆమెఉద్దేశించెను.

మరి ఒకప్పుడు బుద్ధభిక్షువులలో కల్తలు సూధవించి రెండుకక్షలు యేర్పడెను. అందులో నొకరు బుద్ధుడున్న చోటికివచ్చుచూడిరి. వారిని యెట్లు ఆదరించవలెనో విశాఖకు తోచక బుద్ధుని సమీపించి తాను యేమిచేయవలెనని అడిగెను. అందుకు ఆయన యిట్లు ఆనతిచ్చెను. “ విశాఖా ! రెండుపక్షములవారును చెప్ప ధర్మమును వినుము. ఉభయులకును కానుకలర్పించుము. యెవరు చెప్పిన అభిప్రాయము బుద్ధధర్మముతో అనుకూలముగా నున్నదో దానిని అంగీకరించి, ఆపక్షము సక్రమమయినదని నమ్ముము.

ఆమె భిక్షుసంఘమునకు చిన్నచిన్న కూడలను స్థానములమీద పెట్టు కాయలును అప్పుడప్పు డిచ్చుచుండెను. ఆమె భిక్షుసంఘమునకు మేడలనుగూడ కట్టించి యిచ్చుచుండెను.

—శ కాశీరాజకథ. —

—...—

ఒకానొక కాలమున కాశీనగరములో బ్రహ్మాదత్తుడను రాజు రాజ్యము చేయుచుండెను. అదేసమయమున కోసలములో దీప్తితి అనువాడు రాజగానుండెను. కాశీరాజునకు ధనము, సేన, రథములు, రాజ్యము, పన్నులు విస్తారముగా నుండెను. కోసలపతికి అభియ కరవయ్యెను. బ్రహ్మాదత్తుడు చతురంగసేనతో కోసలముమీద దండెత్తెను. ఈరిని దాడికి స్వీకరించని దీప్తితి తన నగరమును విడిచి తానును తనరాణియు పారిపోయిరి. కోసలము కాశీరాజ్యములో చేరి పోయెను. అచ్చటచ్చట తిరిగి తిరిగి మారువేషములు వేసుకొని దీప్తితియు, భార్యయు కాశీనగరముచేరి ఒక కుమ్మరివానియింటిలో కాపురముండిరి. దీప్తితి సన్యాసివలె, భిక్షుమెత్తి కాలము గడుపుచుండెను.

ఇటుండగా ఆయనభార్య గర్భవతి యయ్యెను. వేనిళ్ల కాలములో ఆమెకు ఒకకోరికకలిగెను. సూర్యుడు ఉదయించు వేళి పూహముగా పన్నిన చతురంగసేన చూడనలసనియు, వారికత్తులు గడిగిన నీటిని త్రాగవలెననియు, ఆమె తలపెట్టెను. ఈసంగతిని భర్తతో చెప్పెను. ఇది దుష్టరమని ఆతను చింతించెను. ఇదిచూడకపోయిన నేను బ్రతకనని ఆమె చెప్పగా దీప్తితి ఉపాయములు వెదక నారంభించెను. అదృష్టవశమున బ్రహ్మాదత్తునిపురోహితబ్రాహ్మణుడు దీప్తితికి

స్నేహితుడు. అంత దిఘీతి తన స్నేహితునితో యీమాట చెప్పెను. అగ్రాహ్మణుడు ఈతను ఉండుచోటికినచ్చి గర్భిణీ నిజమని తెలుసుకొని ఆమె కోర్కె తీర్చెదనని చెప్పిపోయెను. ఆమె గర్భమందు కోసలరాజు మెలగుచున్నట్లు ఆతను ఊహించెను. పిమ్మట బ్రహ్మదత్తుని సమీపించి రేపు శుభమయమనియు, అట్టిచో పవిత్రమయిన స్థలమునందు కనచములను ఖడ్గములును ధరించి చతురంగ సేనలు బాగులుదీరి సూర్యోదయమువేళ నిలువనలయుననియు, వారుకత్తులు నీటిలో కడు గవలయుననియు, సలహా చెప్పెను. బ్రహ్మదత్తుడు సమ్మతించి అట్లే ఆజ్ఞాపించెను. అందువలన ఆ సేనలు అట్లు అమర్చబడెను. దిఘీతుని భార్య కోరిక తీరెను. నెలలుండగానే ఆమె ప్రసవమయి ఒక బాలుని కనెను. వానికి దీర్ఘాయువు అని పేరిడిరి. ఇట్లు కాలముగడుపుచుండ దీర్ఘాయువు యశావనమతుడయ్యెను. అంత దిఘీతి “కాశీరాజు మావిరోధి మాజాడపట్టిన మామువ్వురను చూపించును. కాన యీ దీర్ఘాయువును మరొకచోట నుంచుట మంచిది. అని ఆలోచించి కాశీపురి బయట బస యేర్పాటు చేసెను.

ఇట్లుండగా యీదిఘీతి మంగలి యొకడు కాశీలో తిరుగుచు దిఘీతిని గుర్తుపట్టి బ్రహ్మదత్తునిచేరి యీ రహస్యమును చెప్పెను. అంత బ్రహ్మదత్తుడు తన బంటులను బాపి వీరిద్దరిని బట్టి తెప్పించి నీరల పట్టణమెల్ల త్రిప్పవలెననియు, కాళ్ళు చేతులు కట్టివేయవలెననియు, తలలు గొరిగించవలెననియు, నాలుగు ముక్కలుచేసి నాలుగువైపుల పారవేయవలయు

నియు, అట్లాపించెను. రాజభటులు యిటుల త్రిష్టమండగా తల్లిదండ్రులను చూడవలెనని కోరికగలిగి కాశీలో ప్రవేశించిన దీప్తాయువు వారల దగ్గరకు వచ్చెను. వానిని దూరమునుండియే దిక్ఖీతి చూచెను. దీప్తాయూ! దూరము చూడనగ్గు. దగ్గర చూడనగ్గు. ద్వేషమువల్ల శాంతిచదు. ఆద్వేషమువల్లనే శాంతిచదు అని కేకలిడెను. ఆ కేకలువిని దిక్ఖీతికి పిచ్చి యెత్తికొని రాజభటులు తలచిరి. నాకు పిచ్చిలేదనియు, తెలివిగలవాడు దీనిని అర్థము చేసుకొనుననియు, తిరిగి దిక్ఖీతి బదులు చెప్పెను. కాని రాజభటులు నమ్మలేదు. దిక్ఖీతికిని దీప్తాయువునకునుగల సబంధము ఊహించలేదు. రాజాజ్ఞ ప్రకారము భార్యాభర్తలను ఊరివెలుపలకు నడిపించి నడికి ముక్కలుచేసి పారవేయిరి. కొందరు భటులు అచ్చట కాపలా యూడి తక్కినవారు నెడలిపోయిరి. నిరాయుక్కులగుగల మద్యమును తెచ్చి దీప్తాయువు వారల త్రాగించెను. వారు త్రాగి పడిపోయిరి. తన తల్లిదండ్రుల దేహముల ముక్కలను పోగుచేసి దీప్తాయువు కాష్టముపేర్చి పుట్టించి దాని చుట్టూ ముమ్మారు దిరిగి సమస్కారము చేసెను. బ్రహ్మ దత్తుడు తన మేడమీదనుండి దీనినిచూచి వీడు యెవడో దిక్ఖీతి కులస్తుడో లేక బాధువో అనికొనెను.

అక్కడ దగ్గరనున్న అడవికిబోయి కడుపు పగులునట్లు దీప్తాయువు యేడ్చెను. కన్నీరు దుడుచుకొని ఆలోచించు కొని తిరిగి కాశీ ప్రవేశించెను. రాజు సేవగళాలవద్దకుబోయి మానటీలలో మేటిని సమీపించి, అయ్యా! నాకీపని నేర్ప

మనను. ముద్దుబిడా! కూరిమికుర్రవాణ్ణా! అట్లే నేర్పు
కొనుము అని వాడు చెప్పెను. దీర్ఘాయువు ఆరాత్రి అక్క-
డనే నిద్రపోయెను. వేకువర్షాముసలేచి శితారు తీసుకొని
చక్కని గొంతుతో పాటపాడెను. రాజనగరులోని బ్రహ్మ
దత్తుడు ఆపాటవిని సంతోషించి మరునాడు వీని గురించి
విచారించి పిలిపించుకొనెను. రాత్రిపాటపాడినదినేనా? అని
యడిగెను. అవునని చెప్పగా మరల నొకమారు పాడుమని
ఆజ్ఞాపించెను. మరిత యింపుగా దీర్ఘాయువు సంగీతము
పాడెను. రాజు వానిని మెచ్చుకొని ఖుద్దన నొకరుగా యేర్ప
రచెను. దీర్ఘాయువు రాజుకంటెముందు నివసరలేచుచు, తు, చ
తప్పకుండ ఆయన ఆజ్ఞన పాలించుచు. అనుకూలముగా ప్రస-
త్తించుచు, ఇంపుగా మాటలాడుచు రాజువిద్రబోయిన తరు-
వాత పడుకొనుచు అన్నివిధముల రాజుకు అనుకూలుడయ్యెను.
రాజు విశ్వాసముపొచ్చి తన దగ్గరగానుండు పెద్ద సోదాను-
యచ్చెను. ఒకనాడు రాజు వేటకుబో దలచి గుర్రములను
కట్టి రథము తెమ్మని దీర్ఘాయువును పంపెను. అట్లు రథము
తోగా రాజురథమెక్కి దీర్ఘాయువును తోలుమనెను. సేనలు
వెంటనచ్చుచుండెను. కొంతదూరముసోయి దీర్ఘాయువు దోన
తప్పించి వేరు దోన పట్టించి సేనకు బహుదూరముగారాజును
తీసుకొనిబోయెను. రాజు అలసిపోయి, రథమును ఆపించి
దీర్ఘాయువు తొడమీద తలపెట్టుకొని ఒక్కంత తడవు నిద్రొ-
చెను. అయ్యెంటిరిపాటున బ్రహ్మదత్తుడే జిక్కించుకొనిన
దీర్ఘాయువునకు మంచి అడను దొరికెను. తన సేనను, రాజ్య

మును సర్వస్వమును దోచుకొని తలిదండ్రుల సరికించిన రాజు
 పయి కసిదీర్చుకొనుటకు ఇదే తరుణమని దీర్ఘాయువు వరనుండి
 కత్తిదూసెను. అప్పుడు దిఘీతిచెప్పిన పలుకులు అతనికి జ్ఞాప
 కము వచ్చి తండ్రిమాట జవదాటరాదని కత్తిని మరల వరలో
 దాచెను. ఇట్లే కత్తిదూయుటయు దాయుటయు రెండుమూడు
 పర్యాయములు జరిగెను. ఇంతలో బ్రహ్మాదత్తుడు తఱాలున
 ఒడలు ఒలుకుచు భయమచు ఆవేదనతో లేచెను. ఇట్లు యేల
 లేచితిరి. అని దీర్ఘాయువు అడిగెను. కోసలరాజయిన దిఘీతి
 కొడుకు దీర్ఘాయువు కత్తిని ఆడించుచు నాపై దుమికినట్లు కల
 గుంటిని. అని రాజు చెప్పెను. అప్పుడు దిర్ఘాయువు రాజు
 నెత్తిన తనయెడమచేతిని బెట్టి, కుడిచేతితో కత్తినిలాగి, నేనే
 దీర్ఘాయువును, నీవు చేసిన కీడుకు కసిదీర్చుకొందును అని
 బెదరించెను. నిరాయుధుడయిన బ్రహ్మాదత్తుడు, దీర్ఘాయువు
 కాళ్ళమీదపడి నాప్రాణము రక్షించుమని ప్రార్థించెను. దీర్ఘా
 యువు నేను నిన్నెట్లు రక్షించగలను. నీవే నాప్రాణదానము
 చేయుము అని బ్రహ్మాదత్తుని కోరెను. అట్లయినచో దీర్ఘా
 యువూ! సీప్రాణము రక్షించితిని. నాప్రాణమును కాపాడు
 మని తిరిగి బ్రహ్మాదత్తుడు కోరెను. బుడోరులు ప్రాణముల
 కాపాడుకొందుమని ప్రమాణములు చేసుకొనిరి. తిరిగి రథ
 మును అమర్చుకొని కాశీ చేరిరి. రాజు తన మంత్రులనుబిలచి
 దిఘీతికుమారుడు కనబడినయెడల యేమిచేయవలెనని సలహా
 అడిగెను. ఒకడు కాళ్ళను, ఒకరు చేతులను, ఒకరు తలను,
 నరక వలెనని సలహా చెప్పిరి. రాజు అడవిలో జరిగిన కథ నా

తయు వారికి చెప్పి ఈదీర్ఘాయువును యెవరు తాకగూడదు. అని ఆజ్ఞాపించెను. నిద్రించుచున్న రాజును దీర్ఘాయువు యేల చంపలేదు. అని ప్రశ్నరాగా తన తండ్రి చెప్పిన మాటలను దీర్ఘాయువు వారికి వినిపించెను. విరుద్ధముగానున్న ఆ మాటల భావ మేమని వారు అడిగిరి. అంతట దీర్ఘాయువు ఇట్లుబదులు చెప్పెను. దూరముగా చూడవద్దు. అనగా:—క్రోధము చాల కాలము మనసులో ఉంచుకొనగూడదు. దగ్గరగా చూడకుము అనగా:— త్వరపడి స్నేహితులతో పోట్లాడకూడదు. ద్వేషము వలన ద్వేషము శమించదు అనగా:— మీరు నాతలిదండ్రులను చంపితిరి. నేను మిమ్ము జంపెదను. మీ భటులు నన్ను జంపెదరు. నాస్నేహితులు వారిని జంపెదరు. ఇట్లు అతులేకుండ ద్వేషము పెరుగుచుగాని ఆ నిష్ఠ చల్లారదు. అని అర్థము. అద్వేషమువలన ద్వేషము శమించును. అని దాని భావము. ఇదియ మీరు నాప్రాణము రక్షించితిరి. నేను మీప్రాణము కాపాడితిని. మనకు స్నేహము యేర్పడి పూర్వ ద్వేషములు నశించినవి. ఈమాటలను వినిన వారందరును దీర్ఘాయువును మెచ్చుకొనిరి. రాజు తన కూతురునిచ్చి పెండ్లి చేసి, కోసలరాజ్యమును, సేనను, ధనమును అరణ్యముగా విచ్చెను.

భీముసంఘములో తగువులునచ్చి చీలికలుగలిగినప్పుడు బుద్ధుడు యీకథను చెప్పెను.

— ద బ్బా క థ. —

—...—

నూల్యదేశస్థుడయిన దబ్బాలనువాడు యేడనసంపత్తి కముననే అప్పాతుడయ్యెను. వాని కర్మసంచయమును, ప్రార్థనమును నశించెను. ముందు చేయదగిన కర్తవ్యము లేకుండెను. ఒకనాడతడు ధ్యానములోనుండిగా ఈ భిక్షుసంఘము నకునేను యేమయిన సేవచేయగలనా? అను ఆలోచన స్ఫురించెను. వీరలకు ఆముద్రద్రవ్యముల పంచిపెట్టుటయు, ఇండ్లకు వసతులచూపుటయు, మంచిది అని ఆయనకు తోచెను. ఆనాడు సాయంత్రము బుద్ధుని సమీపించి నమస్కరించి ఒక వైపున కూర్చుని తనకు తోచిన ఆలోచనలను బుద్ధునితో మనవిచేసెను. బుద్ధుడు నీకుతోచినది మంచిదే. అట్లే జరిపుమని ఆనతిచ్చెను. దబ్బా సంతసించి ఆపనికి బూనెను. అప్పుడు సంఘములో తీర్మానముచేసి వీరిని ఆయా వనములకు నియమించిరి. దబ్బా ఆభిక్షువుల కందరకు ఆనకూలమగు నట్లుగా వసతులను చూపుచుండెను. విషయముతో చదువు వారు అందరు ఒకవైపునను, భర్తమఃబోధించువారు ఇంకొక వైపునను, గూత్రాంతములు పఠించువారు యింకొక వైపునను, ధ్యానముచేయువారు యింకొక వైపునను అట్లు వస వసతులు యేర్పాటు చేసెను. కొందరు దబ్బాను పరీక్షించుటకై ఆలస్యముగా వచ్చుచు, దూరప్రదేశములనుకోరుచూ, ఆతనిని త్రిప్పచుండిరి. కాని యెట్లు యెప్పుడు యేవేళ ఎవరు

నచ్చినను వారల కందరకు తగిన వసతుల చూపుచుండెను. ఇది నీపక్క, ఇది నీపీట, ఇదియే చాప. దిండు ఇది. పాయి ఖానా అది. మంచినీరుఇది, ఇతరవాడుకనీరుఅది, ఇది చేతి కర్ర, అది సంఘమువారు సభచేసెడి చోటు, ఆయా వేళల రావలెను. ఆయావేళల సోవలెను. అని అన్ని సంగతులు వారికి తెలియజేప్పచుండెను. ఆభిక్షువులలో మెట్టియుడు, భుమ్మజక, అనువారు యిద్దరును, వారి అనుచరులును, తమ కిచ్చిన గదులు, తినుబండారములు తృప్తిగాలేవని సణగుచుండిరి. రాజగృహనగరములో ఒక గృహస్థు ధనవంతుడై భిక్షువులను యెల్లకాలము విడుచు పిలుచుచుండెను. ఒక నాడు ఆతడు దబ్బావద్దకు వచ్చి, వానితోసంప్రదించి, మరు నాడు తన యింటకివచ్చు భిక్షువు లెవరినిఅడిగెను. మెట్టియ భుమ్మజక ముతావత్తురని దబ్బా చెప్పెను.

ఈ గృహస్థుకు ఈమెట్టియముతానుగూర్చి తృప్తిగలుగ లేదు. అందుచే వారలు వచ్చుసరికి సామాన్యమైన నంటకములు చేయించి వారికి వడ్డించమని తన నౌకరుతో చెప్పెను. ఈభిక్షువులునచ్చి భుజించిరి. తమకు సరియయిన ఆదరణ కలుగలేదని తలచిరి. దీనికి దబ్బా కారకుడని యెంచిరి. క్రొందటిరోజు దబ్బాయును, ఈగృహస్థు మాట్లాడినప్పుడు దబ్బా మనపై విందలుమోపియుండునని సందేహించిరి, మరు నాడు మెట్టియా, అటు ఆడభిక్షువు ఈముతా దగ్గరకువచ్చి ఒకటి, రెండు, మూడుపర్యాయములు నమస్కారము చేసెను. వీరు మెదలకుండ నుండిరి. నేను యేమిలేప్పుచేసితిని. మీకేల

కోపమువచ్చె. ఏలనాతో మూర్ఖుడను అని ఆమె అడిగెను. దానికి బదులుగా వారు యిట్లు చెప్పిరి. ద బ్యా మమ్ము బాధ పెట్టుచున్నాడు. నీవు యేమియు పట్టించుకొనవు. నీవు తల పెట్టినచో ఈ ద బ్యాను ఒక నిమిషములో వెళ్లిగొట్టగలవు. ఈమాటలువిని ఆయమ ఉపాయము ఏమని అడిగెను. నీవు బుద్ధనియొద్దకుబోయి, “అనుకొననిచోటున ఆపద బుట్టినది. నీరు నిప్పుయి ముడుచున్నది. ద బ్యా నన్ను భంగపరచెను ” అని బుద్ధనియొద్ద మొనిబెట్టమని వారు సలహా చెప్పిరి. ఆమె అట్లే చేసెను.

బుద్ధుడు భిక్షుసంఘసభజరిపి సభలో ద బ్యాను పిలిచి “ ద బ్యా! ఈ ఆడభిక్షువు చెప్పినపనిని చేసినట్లు నీకు గుర్తు గలదా? ” అని అడిగెను. “ ప్రభో! భగవంతుడా మీరు నన్ను యెరిగియేయున్నారు ” అని ద బ్యా జవాబుచెప్పెను. బుద్ధుడు రెండవ మూడవమారుకూడా అడుగ ద బ్యా యట్లే జవాబు చెప్పెను. అంతట బుద్ధుడు “ నీవంటివారు నిందను ఇట్లు యెదిరించరు. నీవు చేసినచో ఒప్పుకొనుము. నేయ నిచో చేయలేదని చెప్పుము ” అని బుద్ధుడు పలికెను. “ ప్రభో! నేను పుట్టినది మొదలు యితవరకు జాగ్రత్త స్థితిలో సంభోగము చేయలేదు సరిగదా కలలోనయినను అట్లుచేసినట్లు నాకు రవంతయు గుర్తులేదు. ” అని ద బ్యా మనవిచేసు కొనెను. ఈ ఆడభిక్షువు ఆమెట్టియముతా వలన పురిగొల్పబడినట్లు తెలియవచ్చెను. ఈమెను వెడలనడుపుదు. వారల విచారించుదు. అని బుద్ధుడుచెప్పి లేచిపోయి విహార

ములో ప్రవేశించెను. (విహారమనగా వారుండినగది) అంత ఆమెట్టియముతా భిక్షువులు లేచి “ సభ్యులారా! యీమెను శిక్షించవద్దు. యీమెనేరముచేయలేదు. మేము మాకోపము చేత చెడు తలంపుతో దబ్బాను అవమానించుటకు యీమెను పురికొల్పితిమి ” అని మెట్టియ ముతాభిక్షువులు చెప్పుకొనిరి. అప్పుడు దబ్బా శుద్ధ నిర్దోషియని సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

ఇంకొకపుడు, వత్థ అనువాడు, యీమెట్టియ భుమ్మజ కల స్నేహితుడు. వారల సమీపించి వందనము చేసెను. రెండు మూడు మారులు పలుకరించినను వారు పలుకకైరి. పలుకని కారణమేమని ఆతనడుగ దబ్బా తమను యిబ్బంది పెట్టుచున్నాడనియు, ఆతనిని వెళ్ళగొట్టించవలయుననియు, వారు కోరిరి. ఉపాయమేమని వాడు అడుగగా నీభార్యను దబ్బా చెరిచిస్లుగా బుద్ధునితో ఫిర్యాదిచేయుము అని వారు సలహా చెప్పిరి. యీ వత్తుడు అట్లే చేసెను. బుద్ధుడు మరల సభచేయించి దబ్బాను ప్రశ్నించెను. దబ్బా వెనుకటివలెనే తన సత్రప్తవర్తనను రూఢిపరచెను. బుద్ధుడు యీ వత్తు మిద చర్యజరుపుడు అని సంఘమువారితో చెప్పెను. యీ వత్తు ఉపాసకుడు. అనగా గృహస్థ శిష్యుడు. భిక్షుసంఘములకు భిక్షుల నిచ్చుచు పరిచర్యలు చేయుచుండెడివాడు. ఉపాసకుడు యెప్పుడయినను తప్పజేసిన యెడల భిక్షుసంఘము వానిపై కమండలములను బోల్గొందురు. అనగా వారియిండ్ల భిక్ష మొదలగునవి కైకొనరు. ఇట్టి శిక్ష తనకు విధింపబడిన

దని మరునాడు ఉదయమున ఆనాడుని వలన వత్సా వెలుసు
కుని అచటనే స్పృహతప్పి పడిపోయెను. వారి స్నేహితు
లును, బాధువులునుచేరి చాలు జాలు. ఏడ్వకుము. గోల
పెట్టకుము. మనము భగవంతుని యొద్దకుబోయి పోనన్నుని
జేసికొందము. అని సలహా చెప్పిరి. అంతట వత్సాయును,
ఆతనిభార్య పిల్లలును, రిక్తబాధువులును, స్నేహితులును,
స్నానములుచేసి, విరియబోశిన జుట్టుతో, తడి బట్టలతో
బుద్ధుని చెంతకు వచ్చిరి. వత్సడు బుద్ధుని కాళ్ళమీదపడి
పాపము నన్ను లోబరచుకున్నది. నా మనోదుర్బలమువలన
నామూర్ఖతవలన, నా అధర్మమువలన, నిష్కారణముగా
దబ్బామీద నిదమోపితిని. నేను నాపాపమును పూర్తిగా
మీయెడుట ఒప్పుకొనుచున్నాను. ఇకముందు యెచ్చును
యిట్టిపనులు చేయను అని వాడు బుద్ధునితో మనవి చేసు
కొనెను.

వత్సా! మిత్రమా! నిజముగా పాపమునకు లోబడి
తివి. నీమనోదుర్బలము. నీమూర్ఖత, నీలన్యాయము నిన్ను
యిట్లునిష్కారణముగా దబ్బామీద అవనిదవేయుటకు నిన్ను
పురికొల్పెను. కాని మిత్రమా! నీపాపము పాపమనిగ్రహించి
తగినట్లు ప్రాయశ్చిత్తము చేసుకొంటివి గనుక నీపశ్చాత్తాప
మును మేము అంగీకరించుచున్నాము. మిత్రమా! యీసిద్ధాం
తములోయున్న మేలు యిదియే. యెవడు తన పాపమును
పాపమని గ్రహించునో దానికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తము చేసుకొ

నునో వాడు పిమ్మట అట్టిపాపమునకు జొరకుండ నిలుచుటకు శక్తివంతుడగుచున్నాడు.

—...—

—१ ఏనుగు, కోతి, తిత్తిరిపక్షి కథ. १—

—...—

భిక్షు సంఘములో యెవరుగొప్పయని ఒకనాడు ప్రశ్న వచ్చెను. జాతిచేత క్షత్రియుడయిన భిక్షువు హేచ్ఛా ? జాతిచేత బ్రాహ్మణుడయిన భిక్షువు హేచ్ఛా ? యీ మొదలగు ప్రశ్నలు పుట్టెను. కొందరు భిక్షువులు అందరిలో క్షత్రియభిక్షువు హేచ్చులనిరి. కొందరు బ్రాహ్మణభిక్షువు హేచ్చు అనిరి. వైశ్య లేక గృహపతిజాతి భిక్షువులు హేచ్చు అని కొందరు చెప్పిరి. కొందరు జాతిమాట యెత్తక సాధనలోని వరుసక్రమమునుబట్టి హేచ్చుతగ్గులుచెప్పిరి. అప్పుడు బుద్ధుడు యీకథను చెప్పెను.

హిమవత్పర్వత సమీపమున, ఒకమర్రిచెట్టు వుండెను. దానినీడను ముగ్గురు స్నేహితులు కాపురము చేయుచుండిరి. వారుముగ్గురును, ౧, యేషగ, ౨, కోతి, ౩, తిత్తిరి, తమలో తాము గౌరవమును, విశ్వాసమును లేకుండ కాలము గడుపుచుండగా వారికి ఒక ఆలోచన తోచెను. మనలో యీడులో యెవరుపెద్ద అని తెలుసుకొని వానినినాయకునిగా చేసికొని నడచెదము అని అనుకొనిరి. అంతటకోతియు, తిత్తిరియు,

నీకు యెన్ని యేండ్లనాటి కభిన్న తెలుసును అని యేనుగ నడిగిరి. నేను చిన్నవాడనుగానుండగా యీ మర్రిచెట్టు నా తొడలవరకు నచ్చుచుండెడిది. అరివరకే నాకు గుర్తుగలదు. అని ఏనుగ చెప్పెను. తక్కిన యిద్దరిలో కోతిని అడుగగా, నేను చిన్నదాననయి నేలప్రాకులాడునపుడు ఈచెట్టుయొక్క చిఠారుకొమ్మను పుడ్లతో కొరుకుచుంటిని అని చెప్పెను. అట్టి ప్రశ్న తిత్తిరికి వేయగా అది యిట్లు జవాబు చెప్పెను. స్నేహితులారా! ఆ కనుచూపుమేరన మునుపొక పెద్ద మర్రి చెట్టు పూడెడిది. దాని పుడ్లను నేను తిని విత్తు నిక్కడ పార వేసితిని. ఆవిత్తన మీచెట్టు అయ్యెను. కావున మీయిద్దరి కంటె నేనే పెద్దదానను. ఆమాటలువిని యేనుగును, కోతి యును, స్నేహితుడా! నీవే మనలో పెద్దవాడవు. నిన్ను గౌరవించెదము. నీసలహాచొప్పున నడచెదము.” అని వానికి చెప్పి ఆప్రకారము నడుచుకొనిరి. ఆతిత్తిరి వీరలను సక్రమ మార్గమున నడపెను. వారుయీదేహములను విడిచిన కిమ్మట ఉత్తమ గతులను పొందిరి. ఏవయసులో పెద్దవారిని గౌరవించు తురో వారే ధర్మము తెలిసినవారు. వారున్న ఇహపరముల కీర్తిని సుఖమును పొందెదరు జంతువులు, పక్షులు యిట్లు ప్రవర్తించుచుండుటచేత, మానవులుగూడ యిట్లు నడచుట యుక్తమని బుద్ధుడు శలవిచ్చెను. ఈసంఘము లో చేసినవారు నయసుచేత పెద్దలైన వారికే గౌరవ, మర్యాదలు చూప నలెను. కాని వయసునుబట్టి యెవరును సంఘపులెన్ని స్వయముగాఉపయోగించుకొనరాదు. అది బుద్ధుడుకట్టుబాటుచేసెను.

— శ్రీ అనురుద్ధనికథ. ౧ —

—...—

శాక్యనాశజులైన అనురుద్ధుడు, మహానాముడు అని యిద్దరు అన్నదమ్ములు గలరు. బుద్ధభగవానులు మతబోధ చేయ మొదలుపెట్టిన నాటనుండి మనశాక్యులలో చాలమంది యువకులు ఆయన ననుసరించి భిక్షువులయిరి. మన యింట నుండి యెవరును భిక్షువులు కాలేదు. నేనో, అనిరుద్ధుడో భిక్షువులగుట మేలు. అని మహానాముడు తలచి తన సోదరునితో, నీవో, నేనో, భిక్షువు అగుదుము. గృహస్థములోనున్న వానికి గలుగుపనులు చూడుము. మొదట పోలములునున్నించినవలెను. తరువాత విత్తవలెను, తరువాత నీరుపెట్టినవలెను. పిమ్మట నీరువెళ్ళగొట్టినవలెను. తరువరి కలుపుతీయవలెను. పైరుకోయవలెను కోయించికట్టగట్టిమోయించవలెను. నూర్చునలెను. తూర్పారబట్టి గడ్డివేరుచేయవలెను. ధాన్యమును పాతర్లు సోయవలెను. ఇది ఒకయేడు చేయు పని నరుస. ఇట్లే ప్రతియేడు చేయవలెను. దీనికి అంత అగపడదు. మన తండ్రిలు, తాతలు చేసిరి. పూర్తిగాక మనకు నదలిరి. దీని అంతము జూచు తెన్నుడోగదా. ఎన్నడు యింద్రియపటుత్వము తగ్గకముందు, విశ్రాంతి నొందుదుము. అని అనురుద్ధునితో చెప్పెను. అంతట అనురుద్ధుడు తానే భిక్షువు నగుదునని నిశ్చయించుకొని మహానామునితో చెప్పి, తల్లినద్దకుబోయి అనుమతిమ్మని కోరెను. ఆయమ్మ మీయిద్దరే నా కుమాళ్ళు. మిమ్ము

నదలి నేజీవించజాల. నేను బ్రతికియుండగా నీవుభిక్షువగుటకు
 అంగీకరించను. అని ఆయమ వానితో చెప్పెను. వాడు, మరి
 మరి బ్రతిమాలగా మనరాజు భద్రీయుడు సన్యసించిన యెడల
 నీవును పోమ్ము. అనిఆమె చెప్పెను. ఆరాజు యిల్లు నదిలపని
 ఆమెనమ్మెను. అత అనురుద్ధుడు, భద్రీయుని యొద్దకు
 బోయెను. విత్రమా! నేను పోవలయును త్యాగముచేయు
 నలయుననియన్నది. ఆత్యాగమునకు నీవుఅడ్డతగులు చున్నా
 వని అనురుద్ధుడు రాజుతో చెప్పెను. అట్లయినయెడల ఆ
 అడ్డను తొలగించుము. నేనుగూడ నీయిష్టప్రకారముచేసెద.
 నీవు త్యజించుము. అని రాజు చెప్పెను. రమ్మ! స్నేహమా!
 మన విద్వరము నడలెదము. అని అనురుద్ధుడు పుకొల్పెను.
 నేను ఇట్లు నదలిపెట్టలేను. ఇంకేదయినను కోరుచుచున్నాను.
 నీవొక్కడవే పోమ్ము. అని రాజు మరిచ చెప్పెను. అత అని
 రుద్ధుడు తన తల్లికిని, తనకును జరిగిననాటలకు చెప్పి, రాజు!
 నీవు మొదట నాతో చెప్పిన వాక్యములలో నీవొకాడ నాతో
 లోకమును త్యజితునని చెప్పియుంటివి. అట్లుచెప్పియ ఇప్పు
 డెట్లు మారెదవు? అని అనురుద్ధుడు రాజునుయిరుకుచుతలెను.
 ఆకాలమునాటి ప్రజలు నిజము మాట్లాడుచుండిరి. పాట
 తప్పెడివారు కారు. అందుచేత రాజు నేనను రాజ్యమును
 త్యజించ నీతోగూడ భిక్షువు నయ్యెదను. కాని యేడుయొడ్లు
 ఆగుము. ఇద్దరము కలసి పోయెదము. అనివాయిదాకోరెను.
 అనిరుద్ధుడుదానికిసమ్మతించలేదు. అతట యొడ్లనుండి నెలల
 కును, నెలలనుండిపక్షములకును వాయిదాలు కోరెను. దీనికిని

అనిరుద్ధుడు సమ్మతింపడయ్యె. చిట్టచివరకు నారాజ్యము, నా కుమాళ్ళకును, నాసోదరులకును. ఒప్పుగించుటకు యేడు రోజులు వాయిదా నిమ్మని రాజు కోరెను. అనిరుద్ధుడు అందులకు ఒప్పుకొనెను.

ఆ వారము గడచెను. భద్రద్రీయుడును అనిరుద్ధుడును, ఆనందుడును, భాగుడును, కించిలుడును, దేవదత్తుడును, వీరల మాగలి ఉపాలియును బయలుదేరిరి. ఈ మొదటి ఆరుగురును శాక్యవంశపు క్షత్రియులు. వారు అప్పుడప్పుడు ఆటపాటలకు వేటలకు చతురంగ సేనలతో పోవుచుండిరి. అట్లే ఇప్పుడును పరివార సహితముగా బయలుదేరిరి. కొంతదూరము పోయి రాణువను వెనుకకు పంపిరి. మరికొంత దూరముపోయి తమ నగలను తీసి బట్టలలో మూటగట్టి ఉపాలికి యిచ్చి నీజీవనము నకు ఇది చాలును. వెనుకకు పోమ్ము. అని వానిని మరల్చిరి. ఈ ఉపాలి కొంతదూరము వెనుకకు బోయెను. ఈ శాక్యులు క్రూరులు. నేను నగరమునకు పోయినయెడల నన్ను వారు చంపుదురు. ఇతఁడుది శాక్యయువకులు భిక్షువులగుచుండగా నేనేల కాగుండదని ఉపాలి యోజించుకొని తనకిచ్చినమూటను ఒకచెట్టుకు గట్టి, యెవరికి దొరికితే వారు తీసుకొందురుగాక! అనిపలికి తిరిగి క్షత్రియకుమారు లున్నచోటికి వచ్చెను. వీరిని చూచి నీవేల తిరిగి వచ్చితివి అని ఆమంగలి నడిగిరి. వాడు తన మానసులోని సంగతి చెప్పెను. వారు ఆమోదించిరి. ఉపాలిని తమతోగూడ బుద్ధభగవానుని యొద్దకు తీసుకొని పోయిరి. బుద్ధునకు నమస్కరించి ప్రక్కన కూర్చుండి బుద్ధు

నితో యిట్లు మనవి చేసిరి. “ప్రభో ! మేము శాకులము. గర్వము గలవారము. ఈమంగలి మాకు చాలకాలము సేవ చేసెను. వానికి మాకాటె ముందుగా దీక్షనిచ్చించుడు. మేము అప్పుడు వానిని పెద్దగా నెంచి సాష్టాంగపడెదము. అప్పుడు మా గర్వమణిగిపోవును.” అని వీరువిన్నవించి వీరి కోరిక ప్రకారము మొదట ఉపాలికుని, తరువాత శాకులకు బుద్ధుడు దీక్ష నిచ్చెను. కొన్ని నెలలు గడుచులోపల వారివారి యోగ్యత లనుబట్టి వారికి సాధనలు అభివృద్ధి కలిగెను. అనురుద్ధునకు అహంకారమును, అనుమానమును, కర్మకలాపములందు విశ్వాసమును అను మూడు భ్రమలు తొలగిపోయెను.

బాలకగ్రామమునందు, పూజ్యులయిన అనురుద్ధుడును, నందీయుడును, కించిలుడును, చాతుర్మాస్యలు గడుపు చుండిరి. ఆసమీపముననున్న బుద్ధుడు వారలను చూడవచ్చెను. వారల తోటమాలి బుద్ధుని లోనికి రానద్దని చెప్పించుడ అను రుద్ధుడు విని, తోటమాలిని ఆపి, తన సోదరులను పిలుచు కొని, బుద్ధుని యొద్దకు సమీపించి, వారికి నమస్కరించెను. ఒకడు బుద్ధుని కమాడలమును పైకొనెను. ఒకడు పైవస్త్రమును తీసెను, ఒకడు పీట వేసెను. ఒకడు కాళ్ళకడుగు కొనుటకు నీళ్ళును, కాళ్ళుబెట్టకొనుటకు మరొక పీటయు, తుడుచుకొనుటకు తువాలయు తెచ్చి యిచ్చెను. ఆపీటపై బుద్ధుడు కూర్చొని కాళ్ళు కడుగుకొనెను. ఈ మువ్వురును నమస్కరించి పక్కను కూర్చుండిరి. మీరు ముగ్గురును చక్కగా కాలము గడుపుచున్నారా ? భిక్ష సరిగా జరుగు

చున్నదా? అని బుద్ధుడు వారల నడిగెను. ఏలోపమును లేదని వారు జవాబు చెప్పిరి. మీరు ఐకమత్యముతో, స్నేహ భావముతో, నీరు పాలవలె కలసి మెలసి ఉండురా? అని అని బుద్ధుడు అడుగ, నిశ్చయముగా అట్లే జరుగుచున్నదని వారు బదులుచెప్పిరి. మీరు యెట్లు ఐకమత్యమును సంపాదించితిరి అని బుద్ధుడు మరల ప్రశ్నించెను. దానికివారు ఒకరి తరువాత నొకరు యిట్లు జవాబు చెప్పిరి. ఇట్టి సోదరుల సాంగత్యముతో జీవించుట నాకు పూర్తిగాలాభకరము, నాకు పూర్తిగా ఆనందకరము అని నేనెంచెదను. అట్లుయెంచి రహస్యముగాను, బహిరంగముగాను, నాపనుల అన్నిటిలో వారల యెడ సఖ్యత (చెలిమి)చూపెదను. అట్లే నామాటల లోను, నాయోచనలలోను, చెలిమి నిలిపెదను. నాకోరిక నువీడి యీపూజ్యులయిన సోదరుల కోరిక ప్రకారము యోదుకు నడువరాదు అని ఆలోచించి అట్లే చేయుచుండెదను. మాశరీరములు వేరుగాని, మనస్సులు ఒక్కటే అయినవి. ఈమాటలు వినిన పిమ్మట బుద్ధుడు మరల యిట్లు ప్రశ్నించెను. మీరు నిష్ఠతోను, భక్తితోను, శ్రద్ధతోను, స్థిర చిత్తముతోను మెలగు చున్నారా? దానికి అట్లే జరుగుచున్నదని వారు బదులుచెప్పి, తాము అనలామించు పద్ధతిని ఇట్లు వర్ణించిరి. మేము ముగ్గురమును గ్రామములోనికి భిక్షకు పోవుదుము. ఎవడు ముందుగావచ్చునో వాడు పీటవేయును. కాలి పీటలు, తువాళ్లు, వాడుకనీరు, మురికినీరు ఉంచుపల్లెము తెచ్చి ఒకచోట పెట్టును. మంచినీళ్లు, అన్నము వడ్డించును. చివ

గును తీసి దానికి కొంతసేవచేసి బాధతగ్గించెను. దేవదత్తుడు ఆపక్షి తనదని వాదించెను. ప్రాణము హరింపజూచిన దేవదత్తునికి యీపక్షిని యివ్వరాదనియు, ప్రాణము రక్షించిన తనకే రావలయునని, బుద్ధుడు చెప్పెను. ఈ తగవు వారలకు తీరక వారు రాజసభకు పోయిరి. ప్రాణదాతకే హక్కుగలదని వారు తీర్మానించిరి. అంతట బుద్ధుడు దానిని బాధ తీరువరకు పోషించి పిమ్మట నదలివేసెను. ఆ బాణముయొక్క అలుగును బుద్ధుడు తనశరీరములో గ్రుచ్చుకొని ఆపిట్టకు గలిగిన బాధను తాను స్వయముగా తెలుసుకొనెను.)

దేవదత్తుడు ఒకనాడు ధ్యానములోనుండగా నేను ఎవరిని స్నేహితునిగా జేసుకొనినయడల నాకు అధికముగ, లాభమును, కీర్తియును, గౌరవమును గలుగును, అను ఆలోచనతోచెను. అంతట మగధయువరాజు అయిన అజాతశత్రుని పేరు యతనికి తోచెను. యీతడు అజాతశత్రువును కలసి స్నేహము చేసెను. అజాత శత్రుడు యితనిని మిక్కిలి ఆదరించెను. ప్రతి ఉదయము, సాయంత్రము ఐదువందల భిక్షువులకు సరిపోయిన అహారమును దేవదత్తునికి యీతను పంపుచుండెను. ఇట్లు జరుగుచుండ కీర్తి కాంక్ష పెరిగెను. భిక్షుసంఘమున కంతకును నాయకుడు కావలెనను కోరికపుట్టెను. యీసంగతి మొగల్లనా అను బుద్ధుని శిష్యుడొకడుగ్రహించి బుద్ధునితోచెప్పెను. దీనిని నీమనసునందే యుంచుకొనుము. ఆ మూర్ఖుడు తనంతట తానే బైటపడును. అని బుద్ధుడు అతనికి సమాధానము చెప్పెను. మొగల్లనాతో బుద్ధుడు లోకస్థితిని

గూర్చి యిట్లు పలికెను. ఈ లోకములో ఏదు తరగతుల బోధకులు గలరు. ఒకడు సత్ప్రవర్తని లేనివాడు. ఒకడు సరియైన ఆహారనీమము లేనివాడు. యింకొకడు సరియైన ధర్మము లేనివాడు, యింకొకడు సరియైన జ్ఞానము లేనివాడు, యింకొకడు సరియైన బోధనాశక్తి లేనివాడు. ఏయొక్క లోపమయినను గల గురువు తన శిష్యులును కలసి ఒకొక్కరిని లాభము నిమిత్తము, తమతమ లోపములను కప్పిపుచ్చి ప్రపంచమును మోసగించినవని యుడును. నాకు అయిదు లోపములును లేవు. నేను పవిత్రుడననియు, నిర్దోషి ననియు, మాయా మర్మము లేనివాడననియు, బహిరంగముగా ప్రకటించుచున్నను, నా శిష్యులుగాని, యితరులుగాని, నన్ను కాపాడన సమర్థులు లేదు. అట్టి కోరికయును నాకు లేదు. అని బుద్ధుడు చెప్పెను.

బుద్ధుడు కోశాంబినగరము వదిలి, గాజగృహనగరము వచ్చెను. అచ్చటి భిక్షువులు దేవదత్తుని కీర్తినిగూర్చి బుద్ధునితో చెప్పిరి. దేవదత్తునిజూచి మీరు అసూయపడకుడు. అతడు అనర్హుడయిన యెడల వీటివల్లనే అతను చెడిపోవును. అరటిచెట్టుగాని, వెదురుగాని, రెల్లుగాని పండుపండ్లగానే చెడి పోవును. కంచరగాడిద ప్రసవించగ నేచనిపోవును. అట్లేచెడు వానినీ కీర్తనశీలపజేయును. అనిబుద్ధుడు వారలను ప్రపోధించెను.

ఒకనాడు సహరివారుడయిన మగధరాజుతో కూడ ఒక పెద్ద సభ జరుగుచుండెను. అనిండు కొలువులో కూర్చుండి బుద్ధుడు ధర్మము బోధించుచుండెను. అప్పుడు దేవదత్తుడు

లేచి బుద్ధునికి నమస్కరించి, “మీరు ముసలవారైతిరి. చాల దూరము జీవయాత్ర గడిపితిరి. చివరరోజులు వచ్చియున్నవి. కాన మీరు విశ్రాంతి గైకొనడు. నేను బుద్ధసంఘమునకు నాయకుడనై నడిపెదను ” అని బుద్ధునితో విన్నవించెను. “ చాలును దేవదత్తా! నాయకత్వమును కోరకుము ” అని బుద్ధుడు శేలవిచ్చెను. వాడు యిట్లు మరిరెండు పర్యాయములు కోరి అదేజవాబును పొందెను. అంతట బుద్ధుడు, “దేవదత్తా! నీవు దుష్టుడవు. నీకంటె శాలిపుత్ర మొగ్గులలు శ్రేష్టులు. నీకీ అర్హత లేకు ” అని తెలుపగా దేవదత్తునికి బుద్ధుని యెడ అసూయజనించెను. అతను పగపట్టెను. రాజయెనుట తనకు అనమానము జరిగెనని దేవదత్తునికి కోపము వచ్చెను.

దేవదత్తుని స్వభావము మారినదనియు, దేవదత్తుడు చెప్పుమాటలలోగాని, చేయుపనులలోగాని, బుద్ధునకును, భిక్షుసంఘమునకును జవాబుదారీలేదనియు, సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఆతీర్మాన ప్రకారము రాజగృహసగరిములో ప్రకటించవలసినదిగా శాలిపుత్రుని కోరిరి. మొదట దేవదత్తుడు గొప్పవాడనియు, మంచివాడనియు, ప్రకటించితిని. ఇప్పుడు మరల నేనేబోయి వాడు చెడ్డవాడని యెట్లు చెప్పుదును. అని శాలిపుత్రుడు అనుమానించెను. “శాలిపుత్రా! మొదట నీవు నిజము చెప్పితివా? లేదా? ” అని బుద్ధుడు అడిగెను. అప్పుడు నిజమే ప్రకటించితిని. అని శాలిపుత్రుడు బదులు చెప్పెను. ఇప్పుడు నీవు ప్రకటించవలసిన సంగతి నిజమా? అబద్ధమా? అని బుద్ధుడు అడుగ యిదియు నిజ

మేనని శాలిపుత్రుడు ఒప్పుకొనెను. నిజమునే మార్చుచును దేవదత్తుని స్వభావమును ప్రకటించును. అని బుద్ధుడు శాలిపుత్రుని సందేహము తీర్చెను. అంత శాలిపుత్రుడును, కొందరు భిక్షువులును, నగరములో నలునైపులను దేవదత్తు లో గలిగిన మార్పును యెరుకపరిచిరి. కొందరు నమ్మి, దీనికి గొప్పకారణ మును అని తలచిరి. కొందరు దేవదత్తుని కీర్తికి ఓర్వక యిట్టి ప్రకటన జరుపబడెనని యెంచిరి.

దేవదత్తుడు ఒకనాడు అజాతశత్రుని యొక్కబోయి కాలములు మారినవి. ఆయుస్సులు తగ్గినవి. నీవు యీడు వచ్చినవాడవు. మీత డ్రి ఇకను రాజ్యము చురుచేన్నాడు. నీవు రాజుగాకముందే చనిపోయెడివేమో! నీవు సత్కర్మచి రాజువగుము. నేను శత్రుముని చూపి బుద్ధుడ నగుదును, అని సలహా చెప్పెను. ఆయుసరాజు దాని కంగీకరించెను. వాచాకనాడు కత్తిని తొడదగ్గర దాచుకొని రాజు పరుగు గదిలోనికి పోయెను. అచటనున్నవారు యిట్లు వేళగానివేళ వచ్చెడి వీని వైఖరిని జూచి అనమానించి సోదాచేసి, కత్తిని బట్టకొనిరి. దీనికి కారణమేమన అజాతశత్రుని చంపుటకే నేను వెళ్లుచున్నాను అని అతను జవాబు చెప్పెను. నిన్ను యెవరు పురికొల్పిరి అని అజాతశత్రుని దేవదత్తుడు అని చెప్పెను. అప్పుడే అజాతశత్రుని చంపవలెనని కొందరు ఊహించిరి. కొందరు బుద్ధనిసంఘమును నిందించిరి. కొందరు దేవదత్తుని జంపదలంచిరి. కొందరు రాజునకు యీసంగతి యెరుకపరచి వారు చెప్పిన చొప్పున నడుతమనిరి. అందఱును

కలసి వీనిని రాజదగ్గరకు తీసుకొని పోయిరి. నన్నేల చంప నెంచితివి అని రాజు వాని నడిగెను. నేను రాజ్యమును కోరి తిని అని వాడు చెప్పెను. నీకు కావలసినది రాజ్యమేకదా. ఇదిగో తీసికొమ్మని కిరీటము నిచ్చెను. అట్లు అజాతశత్రువు రాజయ్యెను.

దేవదత్తుడు యీ క్రొత్తరాజుచేతకు వచ్చి, నేను గౌతముని చంపవలసియున్నది. కొందరు మనుష్యులను నేను చెప్పినది చేయునట్లుగా ఆజ్ఞాపించి నాకు స్తోమతున్నమ్ము. అని కోరగా రాజు అట్లేచేసెను. అంతట దేవదత్తుడు తన మెంట నచ్చువారలను ఐదు ముతాలుచేసి మొదట ఒక్కని, తరువాత ఇద్దరిని, తరువాత నలుగురును, తరువాత యెనిమిది మందిని, తరువాత పదహారు మందిని ముతాలుగానుంచి కొన్ని కొన్ని చోట్ల నిలిపెను. ప్రతిముతాతో మీరుపోయి బుద్ధుని చంపి యీదోషను తిరిగి రండు అని చెప్పెను. అట్లు తిరిగి వచ్చు ముతాను చంపునట్లుకూడ యేర్పాటు చేసెను. మొదటి వాడొక్కడును, డాలును, కత్తిని, విల్లును, అంబును తీసుకొని బుద్ధుడును చోటికిబోయెను. దూరమునుండియే బుద్ధుని చూచి వీని దేహము వణకసాగెను. మనసు మారెను, తాను కివలలేక పోయెను. అప్పుడు వీని స్థితిజూచినబుద్ధుడు “న్నేహి తుడా! ఇటురమ్ము. భయపడకుము. అని” చెప్పెను. వాడు తన ఆయుధములను అచ్చట పెట్టి బుద్ధుని దగ్గరకుపోయి వారి కాళ్ళమీదపడి తాను వారిని చంపుటకు వచ్చిన సమాచారము చెప్పెను. తన నేరమును ఒప్పుకొనెను. పశ్చాత్తాప

పడెను. మూడెన్నడును యిట్టిపని చేయనని బట్ట వెట్టు కొనినది. బుద్ధుడు అతనిని క్షమించి ధర్మబోధించెను. వాడు బుద్ధుని కరుణబోధిచ్చి శిష్యుడాయెను. బుద్ధుడు అతనిని వాడు నచ్చిన మ్యామునగాక, మరొక తోనిను పంపివేసెను. వీనికై యెవరు చూచిచూచు కౌడమియివాపడు కలరాలేనిని యొచ్చించి తాము బయలుదేరి నచ్చి బుద్ధుని దర్శించి, బోధలను విని, శిష్యులై, వారి ఆజ్ఞచిత్తున కౌడమి మ్యామున వెళ్ళిపోయిరి. ఈవిధముగానే తక్కిన ముతాలకును జరిగెను. మొదటివాడు దేవదత్తునిచేరి బుద్ధుని మహిమ గొప్పది, నేను వారిని చంపజాలకపోతిని, మూడు యెన్నడును నీ కబూనను, అని చెప్పెను. అంతటదేవదత్తుడు అపనిని తానే స్వయముగా చేయబూనెను. ఒకనాడు బుద్ధుడు ఒక కొండదగ్గరి ధ్యానములోనుండి, యిటు నటు తిరుగుచూడెను. అక్కనివెట్టి దేవదత్తుడు కొండమీదికివెక్కి, బుద్ధునిమీదపడునట్లుగాఒకబొడను దొర్లించెను. ఆబొడజారునపుడు యింకొకబొడరుతగిలి బ్రక్కలై ఒక చిన్నముక్కనచ్చి బుద్ధునికాలికితగిలికాలు నెత్తురుకొనెను. సమాధినుండిలేచిన బుద్ధుడుపైకి దేవదత్తునివైపుచూచి, అగోమూర్ఖుడా! యెంత పాపమున పడినాచితివి. విధాగతుని చంపదలచి, వానినెత్తురుకొచ్చితివి అనిఅనెను. అంతట తనని చూడ నచ్చినభక్తులంతో, ఈకర్మఫలితమును దేవదత్తుడు ఈజన్మములోనే అనుభవింపగని నూచించెను. కొన్ని కర్మలభవితము ముందుజన్మలోను, కొన్నికర్మలభవితము ఈజన్మలోను అనుభవించ వెలసియు మాని వాడనట్లు తము.

ఈ వార్తవినిన భిక్షువులు బుద్ధుడువుండు విహారము చుట్టును కాపలాకాయుచు, బిగ్గరగా పాటలుపాడుచు, గట్టిగా మంత్రములు చదువుచుండిరి. బుద్ధుడు వారలను పిలిపించెను. అందరును కూర్చున్న పిమ్మట బుద్ధుడు ఇట్లుబోధించెను. “భిక్షువులారా! తథాగతునియొక్క ప్రాణమును యెవరును గౌరవముచేత తీయజాలరు. అది అసాధ్యము. తాముగాక ఏ ఇతరుడు మొదలిడిన పనివలనను తథాగతుడు చంపబడడు. పండు పండి తథాగతుడు రాలిపోవును, తథాగతునికి ఏ కాపలాయును అక్కరలేదు. కానమీరు మీమీ గదులలోచేరి మీ మీ పనుల చూచుకొనుడు.”

రాజగృహ సగరములో నాలాగిరి అను ఒకపనుగలదు. అది కూర్చున్న జాతువు. మనుజులను చూపును. దేవదత్తుడు మావటివాని నద్దకుబోయి బుద్ధుడు ఈ రస్తానువచ్చును. వాని మీద దీనిని నదలుడు. మీకు జీతభత్యముల యెక్కువ చేయించెదను. అని చెప్పగా ఆనూనటివాడు సమ్మతించెను. ఒకనాటి ప్రొద్దున బుద్ధుడు కాషాయములనుకట్టుకొని, కమండలము చేపట్టి, భిక్షువులతో కలసి భిక్షు మెత్త బయలుదేరెను. ఆ త్రోవనే వచ్చుచుండెను. మావటిడు నాలాగిరి యను యేనుగును బుద్ధుని మీద నదలెను. భిక్షువులు అందరును బుద్ధుని యొద్దకు సరుగెత్తి, ప్రభో! తొలగుడు, మరలుడు, అనికేకలు వేసిరి. భిక్షులారా! రండు పోదము, భయపడకుడు తొలగనవసరములేదు, అనిబుద్ధుడు చెప్పి, ఆదోవనే పోవుచుండెను. భిక్షువులు యెన్నిమారులు బ్రతిమాలినను, ఆయన

వినడామొన. పట్టణములోని ప్రజలు మిగ్గెలమొదను, మేడల మొదను యెక్కి చూచుచుండిరి. ఈ సుందరుడైన శ్రీమణుడు (భిక్షువు అనిగా బుద్ధుడు) ఈయేనుగవలన చనిపోవునని కొందరు తలచిరి. మానవులలోని యేనుగ అయిన బుద్ధుతో ఆయేనుగ గెలుచలేదని కొందరు యెచిరి. ఇంతలో నాలుగిరి అనే యేనుగ బుద్ధుని చేరవచ్చె. బుద్ధుని శ్రేయస్కరము ఆ యేనుగ మోద ప్రవహించెను. అని పోయెనును నచి బుద్ధుని యొక్కకు వచ్చి నిలచెను. అప్పుడు బుద్ధుడు ఆయేనుగు తలపై తన కుడిచేతినివెట్టి దానికిబోధించెను. “నీవుగా మూల వుననలలోని నేనుగను తాకకుమా. అట్టిదాడి ముఖమును కలిగియును. దానివలన యెప్పుడును అది నీవు కలుగదు. నుదమున ప్రహరమున పొందకుమా. ఇవి ఆరాదములకు అర్హతగుండు. నీవుగూడ ఆరాదమున పొందకురు తగిన ప్రవర్తించుము. ఆమాటలు వినిన నాలాగిరి అని నేనుగ బుద్ధుని పాదములక్రింద దామ్మును పొడిచుముతోనెట్టి, నా తలపై వేసుకొని బుద్ధునిపై దృష్టినిలిపి వెరకకు నడచు. అప్పుడు పట్టణములోని జనులు “కర్రలు, కొరడాలు, కుంకు శములు లేకుండగనే, యీ మహానుభావుడు, యీయేనుగను మచ్చిక చేసుకొనెను.” అని వేనోళ్ళ పొగడిరి. ఈచర్యలు అన్నిటికిని దేవదత్తుడే కారకుడు అని తెలుసుకొని వానిపై ప్రజలు కోపమును బూనిరి.

అప్పుడు దేవదత్తుడు తిరిగి భిక్షుసంఘములో చీలికలు కలుగచేయుటకు ప్రయత్నము చేసెను. కొకాళికుడు మొద

లగు వారిని చేర్చుకొని కుట్రచేసెను. బుద్ధునికి ఐదు అంశములతో సందేశము పంపెను. అందులోని అంశములు యివి. ౧ భిక్షువులు యెప్పుడును అడవులలో యుండవలెను గాని గ్రామముల దగ్గరకయినను రాకూడదు. ౨ ఎప్పుడును బిచ్చమేత్తనలనినదేగాని, యెవరి పిలుపును అంగీకరించి వారి ఇంట్లో భిక్ష తీసికొనరాదు. ౩ ఎప్పుడును పారవేసిన గుడ్డలనే కట్టవలెను గాని ఉపాసకులు యిచ్చిన దుస్తులను తీసుకొనరాదు. ౪ ఎప్పుడును చెట్టుమొదట నిద్రొచవలనినదేకాని కష్టక్రింద తలదాచుకొనరాదు. ౫ వారు యెప్పుడును చేపల తీసికొనుట మంచిది. ఈవిధినిటిలో బుద్ధుడు చేయు తీర్మానము దేవదత్తునికి తెలియును. బుద్ధుడు వీనిని త్రోసి వేసిన యెడల ప్రజలవద్దకు వెళ్లి బుద్ధునిపై తిరుగుబాటు చేయించుటయే వీని యభిప్రాయము. దేవదత్తుడును, వాని మిత్రులును బుద్ధుని యొద్దకుబోయి యీ యంశములను చెప్పిరి. మొదటి మూటికిని బుద్ధుడు యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఇట్టమైన వాడు అడవులలో యుండవచ్చును. బిచ్చమేత్తవచ్చును. పారవేసిన పీలికల కట్టవచ్చును. ఇట్టమైనవాడు గ్రామసమీపమునందుండవచ్చును. గృహస్థుల యింట్లో భిక్ష తీసికొనవచ్చును. దుస్తులను, దానమును వట్టవచ్చును. చెట్టుక్రింద నివసించుటనుగూర్చి యెనిమిది నెలలు అట్లేభిక్షువులు నివసించుచున్నారనియు, వానకాలములో నాలుగు నెలలు తలదాచుకొనక తప్పనిసరియనియు చెప్పెను. తనకయి వట్టబడినట్లు తానూ చూడక విసక, అనుమానించక పున్నవాడు చేపలను

దేవదత్తుని

తిననను, తినవచ్చును, అని సూచించెను. (ఈచేపలను తినటమగూర్చి ఇది బుద్ధుని అభిప్రాయము కాదనియు, తర్వాత వారు ప్రవేశపెట్టెరనియు, ఉహించుటకు తగిన కారణములు గలవు. వైషరతుల ప్రకారం తిననను, జీవహీన స్రోతాస్సహ పరచబడును.) దేవదత్తుడు తాను అన కొనినట్లు జరిగినదని సంతసించి రాజగృహనగరులో బుద్ధుని బోధకును, ఆచరిణ మునకును శేడము గలదనియు, తానును, తన స్నేహితులును, అత్యల్పముతో తృప్తిబొందుచుండ, బుద్ధుడు భోగమునకు అనకాశమిచ్చుచున్నాడనియు, ప్రజలయందు ప్రచారముచేసి దురభిప్రాయముపుట్టించ యత్నముచేసెను. ఈసంగతి బుద్ధునికి తెలియగానే భిక్షువులసంఘసభజరిపి దేవదత్తుని ఆసభలో నీవు సంఘములో కక్షలు కల్పించుచుంటివా? అని అడిగెను. దేవదత్తుడు తన ఉద్దేశ్యమును ఒప్పుకొనెను. దేవదత్తా! చాల దూరము సోతివి. సంఘములో కక్షలు కలుగుట మేలుగా నీకు తోచకుండుగాక! అట్టికక్ష దుఃఖకరము. శాంతిముగా నున్న సంఘము యెవడు విభజించునో వాడు పెద్ద తప్పిదము చేయు చున్నాడు. కక్షలుగల సంఘములో యెవడు శాంతిని నెల కొలుపునో వాడు ఉత్తమమయిన పుణ్యముచేయుచున్నాడు. దేవదత్తా! చాలును. ఇదివరకే చాలదూరము సోతివి. చాలును అని బుద్ధుడు చెప్పెను.

దేవదత్తుడు అంతటితో తృప్తిపొందలేదు. మరునాడే ఆనందుడను, బుద్ధుని శిష్యునితో నేటినుండి తానును, తన అనుచరులును వేరుగా సభలు జరుపుదుమనియు, బుద్ధునిజో

కృము తనకు అవసరములేదనియు చెప్పెను. రాజగృహనగరములో తన భిక్షును పూర్తిచేసుకొని, ఆనందుడు తిరిగివచ్చి బుద్ధునకు యీ వార్త తెలిపెను. మంచివానికి మంచిపని తేలికయు, చెడువానికి కష్టమును అగును. చెడుపని చెడువానికి తేలికయు ఉత్తములకు కష్టమును అగును. అని బుద్ధుడు అప్పుడు వచించెను.

ఆనాడేఉపోసథమనువ్రతముజరుగుచుండెను. తానును తన స్నేహితులును, బుద్ధునికి ఐదు సంస్కరణములు చేయుట అవసరమని తెలిపితిమనియు, కాని బుద్ధుడు అందుకు అంగీకరించలేదనియు, ఆమార్పులప్రకారమే తాము జీవితములు గడుపుచున్నామనియు, ఆమార్పులను అంగీకరించువారెల్ల తనవద్ద సమ్మతిపత్రములను (ఓటింగుచీట్లు) తీసుకొనవలెననియు దేవదత్తుడు ఆసభలో తెలిపెను. క్రొత్తగా భిక్షువులయిన ఐదు వందలమంది దేవదత్తుని ఉద్దేశ్యమును గ్రహించలేక అతడు చెప్పునది ధర్మమేనని పొరబడి దేవదత్తునియొద్ద చీట్లు తీసుకొనిరి. ఆఐదువందల భిక్షువులు దేవదత్తునితో వెడలిపోయిరి. ఈసమాచారము బుద్ధునికి తెలిసెను. ఆవెడలిపోయిన ఐదు వందలమంది భిక్షువులపై ఆయనకు కరుణ గల్గెను. వారు మోసపోయి పూర్తిగా నాశనముగాకముందు వారలకు నిజస్థితిని తెలుపుటని శాలిపుత్రమొగ్గిల్లనలను బుద్ధుడు హెచ్చరించెను. వారు సరేనని యీ దేవదత్తుడుచుచోటికి వెడలిరి. వీరు చేరునప్పటికి దేవదత్తుడు తన ముతాకు బోధించుచుండెను. వీరిని చూచి తన సిద్ధాంతమును వీరుకూడ అంగీక

రించినదియు, తనతో చేరుకురనియు, తలచెను. కాని వారి కట్టి అభిప్రాయము కలుగదని, కోకాలికుడు దేవదత్తునితో చెప్పెను. దేవదత్తుడు వీరలను ఆదరించి శాలిపుత్రునకు తన అర్థాసనము యిచ్చెను. శాలిపుత్రుడు అది అంగీకరిచక వేరొకచోట కూర్చుండెను. దేవదత్తుడు తనబోధి ముగిసిన పిమ్మట శాలిపుత్ర మొగ్గలనలను బోధించమని కోరెను. వారు బోధచేయుచుండ తాను నిద్రించెను. శాలిపుత్రుడు, మొగ్గల నాయును ధర్మముయొక్క ప్రభావమును గూర్చియు, సాధన యొక్క మహిమనుగూర్చి, బోధించిరి. వినుచుండిన వారలకు ధర్మముయొక్క విజ్ఞాని నెలిసెను. బుద్ధుమెల్లిన దత్తునిచేయు నశి వక తప్పునిది వారికి గోచించెను. వారందఱును శాలిపుత్ర మొగ్గలనల నొక బుద్ధునియొక్క నచ్చిచేరి.

అప్పుడు కోకాలికుడు, దేవదత్తునినిగూర్చిచేసెను. శాలి పుత్ర మొగ్గలనాలు ఐదువందల భిక్షువులను తనకొక నిర్భరనితెలిపివారలను నిర్దించెను. దేవదత్తుడు అప్పుడే వేసివేయు కక్కుకొనెను. అప్పుడే అక్కడనే దేవదత్తుడు చనిపోయెను. తరువాత గాథలు తెలుపుచున్నవి. యీ నచ్చిన ఐదువందల భిక్షువులును తాము పొరబడితిమనియు, తమ పొర బాటునకు చిల్లించున్నామనియు బుద్ధునికి మనవిచేసిరి. వారి పశ్చాత్తాపమును అంగీకరించి వారలను బుద్ధుడు సంఘములో చేర్చుకొనెను.

దేవదత్తుడు లాభమును, గౌరవమును, కీర్తిని గోరెను. ఆకోరికలకు వానిమనసు లొంగిపోయెను. దుష్టమైన కోరిక

లకును, దుష్టమైన స్నేహితులకును, వాడు చిక్కెను. అందుచేత ఆతడు, బాధను, దుఃఖమును పొందెను. ప్రతివాడును, లాభమును, నష్టమును కీర్తిని, అపకీర్తిని, గౌరవమును, అగౌరవమును, అనువానికి లొంగక అతీతుడు కావలెను. దుష్టమైన కోరికను, దుష్టమైన స్నేహితులను విడువలెను. ఇట్లు విడువనివారికి ఆసవములు నశించవు. వారికి సాధన కష్టమగును. కాన వీటికి మీరు అతీతులయి సాధనచేయుడు. మన మందరము యీయెనిమిదింటిపై సంపూర్ణమైన జయమునుపొందవలెను. దేవదత్తుడు తాను బొందిన అల్పమైన, అణిమాది స్థితులతో గర్వించి, ఉన్నతమయిన అర్హతుని లక్షణములును నిర్వాణమును పోగొట్టుకొనెను. సముద్రమువలె అంతము లేనట్టియు, గంభీరమైనట్టియు, తథాగతునికి తన మాటలచే హాని చేయ యత్నించెను. కాని శాంతమైనట్టియు, సామ్రాజ్యమైనట్టియు తథాగతునిపయి యీమాటలు నృధానమయ్యెను. అని బుద్ధుడు భిక్షువులనెల్ల ప్రబోధించెను.

—...—

—శ స ము ద్ర ము క థ. శ—

—...—

ఒకనాడు భిక్షువులందరును శ్రావస్థీనగర సమీపమున పిశాఖ కట్టించిన భవఃములో సభ జేయుచుండిరి. బుద్ధుడచట నుండెను. ఆసభయెదుట బోధించమని ఆనందుడు బుద్ధుని కోరెను. బుద్ధుడు మానము వహించెను. మరి, మరి,

వేడగా యీ సభ అవత్రనునువది అనాచా! అని బుగ్గడు చెప్పెను. అత మొగ్గలానా యెరిని గురించి వేర్వేరు చెప్పు చున్నారని యోజించి, సభ యంతయు కలయనెడికి ఒకని వద్దకువచ్చి, అయ్యా లెమ్ము. బుగ్గడు నిన్ను కనుగొనెను. ఇటనుండి నెడలుము. అని చెప్పెను. అతడు విడిచిపోగా మొగ్గలానా వానిని చెయ్యిపట్టకొని బయటికి తీసుకొనిపోయి విడిచి వచ్చెను. అంతట బుగ్గడు భిక్షువులతో యిట్లడ్రవముగని చెను. భిక్షువులారా! మహాసముద్రములో చిత్రమైన ఆశ్చర్యకరమయిన యెనిమిది గుణములు కలవు. ౧ సముద్రము పోనుపోను మెల్లగా లోతగుచుండును. ఒక్కననే అగాధముగా నుండదు. ౨ ఈసముద్రము అచలమయితః స్వభావము ను వీడకుండును; యెన్నడును చెలియలికిట్టదాటదు. ౩ ఈ మహాసముద్రము యెన్నడును శనముతో స్నేహము చేయదు. ఎప్పుడయినను ఒకశనము అందులో పడిన యెడల దానిని హెటనే యొడ్డునకు నెట్టివేయును. ౪ గంగా, యమునా, అచిరావతి, శరభు మహా, యిట్టినదులు అనేకములు యీసముద్రముగో పడగానే వాని వాని పేర్లను, మతనామములను, పోగొట్టుకొని సముద్రములో లీనమగును. ౫ ప్రపంచములో యెన్నినదులు వచ్చి ఈసముద్రములో పడినను ఆకాశమునందలి వాన అంతయు దీనిలో కురిసినను, ఈసముద్రము ఒక్కొక్కతయైనను పొంగదు. ఒక్కొక్కతయే తరుగదు. ౬ ఈసముద్రమునకు ఒక్కటేరుచి. ఉప్పగానుండును. ౭ ఆసముద్రములో రత్నములు, వజ్రములు, నైడూర్యములు, ముత్యములు,

మెడి, బంగారు మొదలగునవి యుండును. అయ్యది రత్నగర్భ. ౮ తిమి. తిమింగలము, తిమి తిమింగిలము, అసురులు, నాగులు, గంధర్వులు మొదలగు మహారూపులు యిందులో ఉండురు. అట్లే యీ ధర్మములో యెనిమిది అత్యద్భుతములయిన సుగుణసంపదలుగలవు. ౧. సముద్రమువలెనే ఈ ధర్మమువరుస క్రమేణ, సాధనముపెంచి మెట్టుమెట్టుగా సాధకుని వున్నతస్థితికి తీసుకొనిపోవును. ఒడు దుడుకు యెన్నడును లేదు. ౨ సముద్రమెట్లు అచలమయి చెలియలికట్టదాటదో అట్లే నేను చేసిన నీయమములను నాశిష్యులు దాటరు. 3. సముద్రములో శివమెట్లు నిలువదో అట్లే దుష్టుడు నామతములో నుండనేరడు. శీల ప్రవర్తనములు చెడినవాడుగాని, అనుమానించదగినవాడుగాని, కామములతో నిండియుండిన వ్యర్థుడు గాని యీ సంఘములో నిలువజాలడు. సంఘము మధ్యను కూరుచున్నను, వాడు సంఘమునకు దూరుడే. మహానదులువచ్చి సముద్రములో పడి తమపేరుప్రఖ్యాతుల నెట్లు కోలుపోవునో, నాలుగు వర్ణములవారును బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులందఱును ఈ దీక్షను కైకొనగానే తమ కులములను పేర్లను విడనాడి శాక్యపుత్రీయ శ్రమణులగుదురు (శాక్యపుత్రుడగు బుద్ధుఁడే బోధింపబడిన శ్రమణులు లేక సన్యాసులు) ౪. ప్రపంచములోని నదులు అన్నియును, ఆకాశములో వాన, అంతయును, సముద్రములో చేరినను, హెచ్చుతగ్గులు యెట్లు లేవో, అట్లే యోతమంది భిక్షువులు వచ్చినను, యోతమంది భిక్షువులు పోయినను యీ సంఘమునకుగాని, ధర్మమునకు

గాని లోపము రానేరదు. ౬. సముద్రమునకు యెక్కడ చూచినను ఎప్పుడు చూచినను యెల్లు ఒకేరుచిగలదో అట్లే యీ ధర్మమునకును, యీసాధనకును, ఒకే రుచి గలదు. అదియే విమోచనరుచి. స్వాతంత్ర్య రుచి. మోక్షరుచి. ౭. సముద్రములో యెల్లు వజ్ర, వైడూర్యములు గలవో అట్లే యీ ధర్మములో నాలుగు ధ్యానములు, నాలుగు పంథాలు, ఐదు నైతిక యుద్ధియములు, ఏడు జ్ఞానములు, మొదలగు రత్నములు గలవు. ౮. ఎల్లు సముద్రములో తిమి తిమింగలములు మొదలగు మహాకాయములు గలరో అట్లే యీ దులో బుద్ధులు బోధిసత్వులు, అస్థితులు మొదలగు మహానుభావులు గలరు. ఈలక్షణము లన్నిటిని తెలిసికొని భిక్షువు లందరును యీసిద్ధాంతములోను, యీసాధనములోను ఆనందింతురు.

—...—

—౧ మహాప్రజాపతి గౌతమి కథ. ౧—

—...—

ఆకాలములో బుద్ధుడు కపిలవస్తు నగరమున మజ్జిమనములో నుండెను. ఆయనను పెంచి, పెద్దవానిని చేసిన సనతి తల్లి ఆయనవద్దకువచ్చి నమస్కరించి ఒక చైత్రున కలుచుండి యిట్లు మనవి చేసెను. తథాగతులు ప్రకటించుచున్న సిద్ధాంత సాధనములలోనికి స్త్రీలనుగూడ గృహస్థాశ్రమము విడిచి భిక్షువులుగా చేర్చుకొనిన యెడల దాగుండును ప్రభో !

ఆమాటలు విని, “ గౌతమీ ! చాలును. స్త్రీలకు యిట్టి అనుమతి నిమ్మని అడుగు కోరిక నీకు కలుగకుండుగాక. ” అని బుద్ధుడు చెప్పెను. కాని గౌతమి తృప్తి బొందక రెండవ మారు, మూడవమారు అట్లే వేడుకొనెను. బుద్ధుడు మొదటి మాటనే మరల చెప్పెను. అంతట గౌతమి బుద్ధునికి ప్రదక్షిణము చేసి కన్నీళ్ళు కార్చుచు వెడలి పోయెను.

కొన్నాళ్ళకు బుద్ధుడు వేసాలీ నగరసమీపమున మహావనములో ఉండెను. అప్పుడు మహాప్రజాపతి గౌతమియును, శాక్యస్త్రీలుకొందరును, తమ వెంట్రుకలను కట్టిరించి కాషాయములనుకట్టి, కాలినడకను బయలుదేరి, పుష్కలబడిన కాళ్ళతో, దుమ్ముకప్పిన మొగములతో, నీరుకారిన కండ్లతో శోకమూర్తులవలె మాహావనముయొక్క సింహద్వారము వద్దకు వచ్చి నిలువబడిరి. వారలనుచూచి ఆనందుడు మీరేల యిట్లు దిగాలపడి నిలిచితిరని గౌతమిని అడిగెను. ఆనందా ! బుద్ధభగవానులు మేము భిక్షువులు అగుటకు సమ్మతించలేదు గదా ! మేముయేమిచేయము అనిరి. అంతటఆనందుడు బుద్ధుని యొద్దకుచేరి, ఈ స్త్రీల సమాచారము చెప్పి వారుకోరినట్లు అనుమతించవలెనని వేడుకొనెను. ఆనందా ! చాలు, స్త్రీలను చేర్చవలెనను కోరిక నీకు కలుగకుండుగాక, అని బుద్ధుడు శైలివిచ్చెను. ఆనందుడు మరి రెండుమారులు అడిగి యిట్టి జవాబునే పొందెను. అప్పుడు వానికి మరియొక అలోచన తోచెను. ప్రభో ! గృహస్థ జీవితమును విడిచి భిక్షువు మార్గమునుత్రొక్కిన స్త్రీలకు సంసార ఫలితముదక్కునా?

అట్టితులుగాని బోధనత్వులుగాని, బుద్ధులుగాని కాగలరా. అని ఆనందుడు బుద్ధుని ప్రశ్నించెను. వారి కాశక్తి కలదని బుద్ధుడు చెప్పెను. ప్రభో! అట్టి శక్తియున్న యెడల తమకు పనితామునుండి అధికముగా నేన చేసిన గాత్రముకి ఈ అనుమతి నిచ్చుట మంచిది. అని ఆనందుడు సూచించెను. అప్పుడు బుద్ధుడు స్త్రీలకు దీక్షనిచ్చుటకు సమ్మతించి కొన్ని సమయాల నేర్పించెను. ౧ భిక్షువులైన స్త్రీలు వయస్సుతో నిమిత్తములేకుండ భిక్షువులైన పురుషులను గౌరవించవలెను. ౨, పురుషభిక్షువులులేని ఇల్లాలో ఆడభిక్షువులు చాతుర్మాస్యము జరుపరాదు. ౩. భిక్షుసాములో జరుగు కొన్ని పనులకు నూర్చి ప్రత్యేకవిధులు యేర్పరచబడెను. ౪. స్త్రీలు భిక్షువులు కాగోరిన యెడల రౌఢు సునత్సరములు తరిబీతు కావలెను. పురుషభిక్షువులను ఆడ భిక్షువులు సన్నిహితరాదు. ఈ నీమములు యేర్పరచబడినట్లు ఆనందుడు గాత్రముకి చెల్లిపెను. ఆయె యీ నీమములన్నిటిని శిరసావహించెను. మొట్టమొదట బుద్ధుడు యేర్పరచిన నీమములను కొన్నిటిని పిమ్మట బుద్ధుడే మార్చెను. ఈ సాదర్భమున బుద్ధుడు యిట్లు ఆనందునితో చెప్పెను. ఆనందా! యీ దీక్షలోనికి స్త్రీలు భిక్షువులై చేరికుండినయెడల యీ మతము వేయి సునత్సరములవరకు పవిత్రముగా, స్థిరముగా నుండెడిది. కాని యిప్పుడు స్త్రీలు భిక్షువులు అగుటకు అనుమతించబడినది గనుక యీ ధర్మశాసనము అయిదువందల సునత్సరముల వరకు నిలుచును. ఇట్లు అనుమతి నిచ్చుటవలన

యేచిక్కులు కలుగకుండుటకై నీమముల నేర్పించితిని. అని బుద్ధుడు చెప్పెను.

మొట్టమొదట మహాప్రజాపతీ గౌతమ దీక్షను పొందెను. తరువాత ఆమెతో నచ్చిన స్త్రీలందరికి దీక్ష యివ్వబడెను. స్త్రీలకును, పురుషులకును, సమానమయిన నీమములలో ఉభయులు సమానముగా వర్తించవలెననియు, ఎవరి ప్రత్యేక నియమములో వారు ప్రత్యేకకృషి జరుపవలెననియు బుద్ధుడు నియమించెను. స్త్రీ భిక్షువుల సంఘము వేరుగను, పురుషభిక్షువుల సంఘము వేరుగను, యేర్పరచెను. ఒకనాడు గౌతమి ధ్యానము చేయుటకు సాధన చూపుమని బుద్ధుని కోరె. అప్పుడు బుద్ధుడు ఆమెకు యిట్లుబోధించెను. గవుతమీ! దేనినలన ఉద్రేకముకలుగునో, కకోరికలుపెరుగునో గర్వముపుట్టునో జనులమధ్యనుండవలెనని కోరికఉదయించునో, సోమరితనము యేర్పడునో, తృప్తికలుగదో అదిధర్మముకాదు. వినయము కాదు. తథాగతుని బోధయు కాదు. అనిష్టాపకము ఉంచుకొనుము. ఉద్రేకమునకు బదులు శాంతియును, గర్వమునకుబదులు పూజ్యభావమును, అమిత కోరికలకు బదులు అల్ప కోరికలును, గుంపులో నుండుటకు బదులు ఒంటరిగానుండుటయును, ప్రమాదమునకు బదులు శ్రద్ధానిష్టలును, అతృప్తికి బదులు తృప్తియును, దేనివల్ల కలుగునో అదియే వినయము. అదియే ధర్మము. అదియే తథాగతుని బోధ అని మనసు స్థిర పరచుకొనుము. ఆపబోధమును విని గౌతమి మిక్కిలి సంతసించెను.

భీష్మపులగు స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని, సమములకు భిన్నముగా నడచిన యెడల వారిలకు ఒకేవిధమున ప్రాయశ్చిత్తము యేర్పరుచబడెను. స్త్రీ సమము తామున గాత్రమియే, బుద్ధునియొద్దకు వెళ్ళి కష్టములను చెప్పుదురై డిది. స్త్రీల దనున, పురుషులవలెనే భీష్మము కాగానే పొద్దుకట్టట, ఋతువుల నిర్ణయించుట, లింగుల గ్రహించుట, చంద్రుని గమనమును గ్రహించుట మొదలగునవి నేర్చుకొనవలసి యుండెను. స్త్రీలును పురుషులవలె విచక్షణమును, ధర్మమును, సూత్రములను చూపుచుండిరి ఒకనాడు మొదల కక్షలుగా యేర్పడిన భీష్మపులయెడ తామెల్లు ప్రవేశించునలెనని గవ్రతమి బుద్ధుని అడిగెను. “ ఇట్లగు చెప్పెడి భిన్నములు వినుము. అది వినిన పిమ్మట భిక్షువుల యెడరి అభిప్రాయములు విశ్వాసములు, సిద్ధాంతములు, విషయములకు, భిన్నమునకు అనుకూలముగా నుడువనో వారి పక్షమును అంగీకరించుము. మీకు కానలసిన సాయమును వారిపలననే పొందుము ” అని బుద్ధుడు ఆమెకు ఆనతిచ్చెను.

బుద్ధుడు సిద్ధిబొందిన పిమ్మట రాజగృహ నగరములో ఐదువందలమంది భిక్షువులు ఒక మహాసభచేసిరి. అందఱో బుద్ధుడు చెప్పియున్న విషయమును, ధర్మమును స్థిరపరచిరి. ఆ సభలో ఈ గవ్రతమిని, యితర స్త్రీలను భిక్షువులుగాచేర్చినందుకు, ఆనందునిపై కొందరు కోపపడరి. అది తప్పు అని ఒప్పుకొమ్ము అని ఆనందుని కోరిరి. అప్పుడు ఆనందుడు యిట్లు జవాబు చెప్పెను. ఆస్త్రీలకు అనుమతిని పొందుటకు కారణ

మున్నది. భగవంతుడయిన బుద్ధుని తల్లి చనిపోగా ఆమె చెల్లెలు మహాప్రభావతి గర్భతమి ఆయనకు దాదియై, తల్లియై చనుగౌలు యిచ్చి పెంచి పెద్దవానినిచేసెను. ఆమె బుద్ధునికి చేసిన సేవయును, దీక్షపొందుటకు గల భక్తిని గ్రహించి నేను ఆచార్యై సమ్మతించివేడితిని. అందులోతప్పినముయేమియు లేదు. కాని పెద్దలగు మీరాదరును తప్పని యెంచిన యెడల నేను తప్పని ఒప్పుకొనును. ఆనాడు యిట్లు చెప్పిన మీదట అంతిమో ఆపేషయమును ఆపిరి. కాని స్త్రీలకు మాత్రము క్రొత్తనిషేధములను యేమియు యేర్పరచలేదు.

—...—

—శ్రీ అనాథపిండికునికథ. ౧—

—...—

రాజగృహాంగరములోని పెద్దశ్రేష్ఠికి ఒక చెల్లెలు వుండెను. ఆచెల్లెలును శ్రావణగిరిగిరి అనాథపిండికునకు యిచ్చిరి. ఒకనాడు అతడు అత్తవారి యింటికి వచ్చెను. ఆనాడు తన భానమరిది పనుల నొందరలోనుండి యితనితో చాలసేపు కులాసాగా మాటలాడ వీలుపడలేదు. ఎప్పుడు అనాథపిండికుడు వచ్చినను యీ పెద్దశ్రేష్ఠి అన్ని పనులనువదలి అతనితో కాలము గడుపుచుండును. నేడు అట్లు జరుగకుండుటకు కారణమేమి. యితని యింట పెద్దజరుగునా, యాగము జరుగునా, మగధరాజు విడువకు పిలిచెనా అని తనలో తాను అనుకొన జొచ్చెను. ఇంతలో పెద్దశ్రేష్ఠి యెవరి పనులను వారలకు జెప్పి అనాథపిండికునివద్దకువచ్చి ఆదరించెను.

ఏమి తొందరలో నున్నావు. పెండ్లియూ, యాగమూ, రాజునకు వివాదా అని అడుగగా, పెండ్లిప్రశంస లేదనియు, రాజును పిలువలేదనియు, కాని ఒక యాగము తలపెట్టిననియు, ఆతడు చెప్పెను. భిక్షుసంఘమును వారి గురువగు బుద్ధుని రేపు మాయింటికి భిక్షుకు పిలిచితిని. అని పెళ్ళిశ్రేష్టి చెప్పెను. అనాథపిండికుడు త్రుళ్లిపడి యేమి! బుద్ధుడు అంటేవా అని అడిగెను. ఔను బుద్ధుడు అనే అంటిని. బుద్ధునినే పిలిచితిని. అని శ్రేష్టి చెప్పెను. ఈ ప్రపంచములో బుద్ధుడు అను పదము విరుట కష్టమే. అట్టివాడు ఒకడుండి ఆయన స్వయముగా మీ యింటికి భిక్షుకు వచ్చుట యెంత అదృష్టము. నేను యిప్పుడేపోయి ఆ అన్న తుని, ఆభగవంతుని ఆస్వయం బుద్ధుని, చూచెదను. అని అనాథపిండికుడు ఆతురపడెను. కాని ఇదివేళికాదనియు, తెల్లవారగానే పోవచ్చుననియు, శ్రేష్టి వీనికి తెలిపెను. అనాథపిండికునకారాత్రి నిద్రయే పట్టలేదు. తెల్లవానినదిని ముమ్మారు లేచెను. కాని యింకను చీకట్టుండెను. చివరికు తెల్లవారు నప్పుడు లేచి తాను ఒక్కడే బుద్ధుడుండెడి విశాలమునకు పోయెను. అతకు ముందే బుద్ధుడులేచి, బయలున భ్యాసములో అటునిటు పచారుచేయుచుండెను. ఆ అనాథపిండికుని చూచి సుదత్తా ! యిటురమ్ము అనెను. ఈ స్వంతపేరుతో పిలిచినందున అనాథపిండికుడు సంతోషమును బొంది బుద్ధుని చేరి వారి పాదముల మీదపడి భగవంతుడు సుఖముగా నిద్రించెనా ? అని ప్రశ్నించెను. బంధములు విడిపోయిన అత్త తుడు, కామములు సగించిన అన్నితుడు, కామక్షేపకర్మము

లను వదలిన అర్హతుడు మనశ్శాంతికి అడ్డములయిన కమ్ములను పగులగొట్టిన అర్హతుడు, పాపరహితుడైన అర్హతుడు, హృదయములోని దాహమును అడచిన అర్హతుడు, శాంతి మధ్యమున స్థిరుడయ్యుండు. వానికి సుఖముగా నిద్దురప్పును. అని బుద్ధుడు వానికి జవాబు చెప్పెను. అంతట అనాథపిండికునకు ధర్మబోధచేసి త్యాగముయొక్క మహిమను వర్ణించి వాని హృదయములో జ్ఞానబీజమును నాటెను. అనాథపిండికునకు సత్యస్వరూపము ప్రత్యక్షమయ్యెను. మబ్బునిచ్చినట్లు అనుమానము తీరిపోయెను. చిత్తము స్థిరపడెను. బుద్ధుని యందు అతను శరణు జొచ్చెను. శిష్యుడయ్యెను. మరునాడు భిక్షకు పిలిచెను. బుద్ధుడు సమ్మతించెను.

అనాథపిండికునకు రాజగృహనగరములో స్వంత ఇల్లుగాని, ఆస్తిగా: లేదు. అందుచే ఇతని బావమరిదిని తగినసహాయము చేయుమని అనెను. ఆనగరపాలకుడు సహాయము చేతుననెను. ఆమగధరాజు సహాయము చేతుననెను. వీరందరికిని అతను కృతజ్ఞతను తెలిపి తన ధనము తోడనే బావమరిదియింట విందు నేర్పరచెను. వేళకు బుద్ధుని సంఘమును పిలచెను. వారికి తానే వడ్డించి శ్రద్ధాభక్తులతో భిక్ష పూర్తి చేసెను. అప్పుడు బుద్ధుని సమీపించి వచ్చే చాతుర్మాస్యలు తామును, తమ సంఘమును, శాస్త్రవేత్తనగరములో జరుపుడని వేడుకొనెను. తథాగతులు ఏకాంతవాసమును కోరుదురు. అని బుద్ధుడు పలికెను. భగవంతుడా ! సుఖవంతుడా ! నేను గ్రహించితిని. అని అనాథపిండికుడు మనవి చేసెను.

అంతట అనాథపిండికుడు రాజగృహనగరములోని పనులు పూర్తి చేసుకొని శ్రావణనగరమునకు వెళ్ళుచు దోనలోనుండిన చుట్టములకు, స్నేహితులకు, యెరిగినవారికి బుద్ధదేవుడు యవతరించి నాడనియు, ఆయన చాతుర్మాస్యాలకు శ్రావణనగరము దయచేయుననియు, ఈదోననే ప్రయాణము చేయుననియు, తెలిపెను. మధ్యమధ్య సత్రములు కట్టుడనియు, విడుదులను యేర్పరచుడఁతు, కానుకలను యర్పించుడనియు, వారలను పురికొల్పెను. తన పట్టణముచేరి చుట్టుప్రక్కల శోధించెను. పట్టమునకు దూరముగాక, దగ్గరయుగాక, రాకపోకలకు అనువయి చూపనులకు జేలికయయి, పగిలు జన సమర్థములేక, రాత్రిపు భయములేక, గాలి, పాడయి తగులకుండ యుండు నట్టియు, ప్రదేశము యేదియనిచూచెను. అన్నివిధముల సరిపోవునది ఒక్కనాము కనపడెను. అది యచ్చటి రాజకుమారుడగు జేతునకు చెందినది. వాని వద్దకు బోయి యీవనమును తనకు అమ్మమనియడిగెను. అది అమ్మదలచినదికాదు. దానిమీద సందులేకుండ ధనము పరచినను, అమ్మను అనెను. అట్లు నీవు కోరిన ధనమును పరచెదను. అని అనాథపిండికుడు చెప్పెను. నేను మాటయివ్వలేదేయని జేతుడనెను. వాగిద్దరును తీర్పరులవద్దకుబోయిరి. అనాథపిండికుడు దానిమీద ద్రవ్యము పరచునట్టును, దానిని జేతుడమ్మునట్టును వారు తీర్మానించిరి. అంత యనాథపిండికుడు యింటికి కబురుపంపి బండ్లమీద బంగారు నాణెములు తెప్పించెను. తోటయంతయు పరచిరి. చివరకు వాకిలి వద్ద కొంత

త్యాగ మహాత్మ్యము

మేరకు చాలకపోయెను. తిరిగి అనాధపడికుడు కొరవ ధనము లేచ్చుటకు బుద్ధుని యింటికి పంపుచుండెను. జేతుడు ఆశ్చర్యపడి, బుద్ధుని ఆపి, ఆమిగిలిన చోటును నేనే దానము చేతును. నీవు ఒక గొప్పకార్యమును తలపెట్టినావు, అని అనాధపడికునితో చెప్పెను. ఈ జేతుడు ప్రఖ్యాత పురుషుడు. ఈతడు బుద్ధునికి శిష్యుడైన మేలు అధికముగా నుడుచు. అని అనాధపడికుడు యోజించి ఆ భగమును పోతుడే దానము చేయునట్లు యంగీకరించెను. దానిపై జేతుడు ఒక దర్వాజాను పెట్టి ముఖమాడపము కట్టించెను. ఆ తోటలో నివాసగృహములును, గిడ్డంగులును, సభాశాలలును, స్నానపుగదులును, కసరత్తుశాలలును, భావులును, భావులపై పండిట్లును, చెరువులును, నిద్రకు గదులును మొదలగు అవసరమైన కట్టడములన్నింటిని కట్టించెను.

బుద్ధుడును, బుద్ధ భిక్షువులును దీనిని అంగీకరించి, కృతజ్ఞతను చూపిరి. ఒకప్పుడు ఒక ప్రదేశములో నుండి భిక్షు సంఘములో కలలు సేర్పజెను. అన్ని కక్షలు యేర్పడి నప్పుడు యెల్లు ప్రస్తావనలెనని అనాధపడికుడు బుద్ధుని అని గెను. ఓగ్గహస్థా ! ఉభయకక్షలకును కానుకల నిమ్ము. ఇచ్చి ఉభయుల యభిప్రాయములను విచము. విని బుద్ధధర్మ ప్రకారము యెనరి అభిప్రాయము కలదో వారి యభిప్రాయమును విశ్వాసముచు, సిద్ధాంతముచు అంగీకరించుము, అని బుద్ధుడు ఆతనికి బోధించెను.